Załącznik do uchwały Nr XXVI-182/2026
Rady Powiatu w Kraśniku
z dnia 29 kwietnia 2026 r.

POWIAT KRAŚNICKI

POWIATOWY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ I OCHRONY OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ

NA LATA 2026 – 2030

Kraśnik 2026

Spis treści

Wprowadzenie……3
1. Zjawisko przemocy……...3
   1.1. Definicja przemocy……3
   1.2. Rodzaje przemocy i cykle przemocy……5
   1.3. Mechanizmy przemocy domowej……..7
   1.4. Skutki i konsekwencje przemocy domowej……..9
2. Przeciwdziałanie przemocy domowej w świetle polskiego prawa……..…10
   2.1. Zadania powiatu w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej……12
   2.2. Kryzys i interwencja kryzysowa ……12
3. Analiza zjawiska przemocy domowej w Powiecie Kraśnickim……13
   3.1. Zasoby instytucjonalne Powiatu Kraśnickiego ……...14
   3.2. Zjawisko przemocy w Powiecie Kraśnickim……...20
   3.3. Wnioski……33
4. Analiza SWOT zjawiska przemocy domowej w Powiecie Kraśnickim……34
5. Cele programu……35
   5.1. Cele i zadania programu……..35
   5.2. Działania……..36
   5.3. Adresaci programu……...38
   5.4. Realizatorzy programu……38
   5.5. Źródła finansowania programu……39
   5.6. Monitorowanie i sprawozdawczość……39
   5.7. Zagrożenia programu……...39
6. Wykaz tabel i wykresów……39

Wprowadzenie

Zjawisko przemocy domowej przez wiele lat było problemem przemilczanym i marginalizowanym. Obecnie jednak uważane jest za istotny problem społeczny. Samo zjawisko jest trudne do zdiagnozowania. Większość sytuacji, w których dochodzi do przemocy wewnątrz rodziny nie wychodzi na „światło dzienne" i nie jest zgłaszane. Wobec zjawiska przemocy narosło wiele negatywnych stereotypów. W potocznej opinii problem dotyka rodzin z problemem alkoholowym, dysfunkcyjnych, ubogich, beneficjentów pomocy społecznej. W rzeczywistości dotyczy wszystkich rodzin, niezależnie od ich dochodu i statusu społecznego. Niejednokrotnie występuje w tzw. „dobrych rodzinach", a jej formy są bardzo zróżnicowane. Osobami doznającymi przemocy domowej są przede wszystkim dzieci, kobiety, osoby starsze, współmałżonkowie. Coraz częściej dotyka również osób z niepełnosprawnościami. Zadaniem Programu jest wprowadzenie w życie szeregu działań mających na celu zarówno zwrócenie uwagi opinii społecznej na zjawisko przemocy domowej, jak i przeciwdziałanie przemocy domowej oraz zwiększenie profesjonalizmu służb społecznych w udzielaniu pomocy osobom jej doznającym, a także w podejmowaniu odpowiednich działań wobec osób dopuszczających się przemocy. Zakładając, że realizacja niniejszego Programu będzie stanowiła wspólny plan działań wobec problemu przemocy domowej i będzie przebiegać wielopoziomowo we wszystkich instytucjach i organizacjach zobligowanych do podejmowania działań na rzecz zapobiegania i zwalczania przemocy domowej, oczekuje się, iż przyczyni się on do zminimalizowania zjawiska i usprawnienia systemu przeciwdziałania przemocy domowej. Opracowanie Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Kraśnickim na lata 2026 - 2030 jest wykonaniem nałożonego na powiat obowiązku wynikającego z art. 6 ust. 3 pkt. 1 Ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U z 2024 r., poz.1673 ze zm.). Program określa kompleksowe działania w zakresie przeciwdziałania przemocy uwzględniając lokalne uwarunkowania i rozmiar zjawiska.

1. Zjawisko przemocy

1.1. Definicja przemocy

Przemoc domowa oznacza jednorazowe albo powtarzające się, umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osób doznających przemocy domowej, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia, naruszające jej godność,

nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę, ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej, istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Przemoc domowa to zjawisko społeczne zachodzące, gdy członek rodziny, mąż, żona lub inna osoba wspólnie zamieszkująca lub gospodarująca próbuje zdominować fizycznie lub psychicznie drugiego partnera, dzieci, rodziców, dziadków, teściów itp., używając przewagi fizycznej, gróźb, szantażu, w celu zranienia moralnie lub fizycznie.

Specyfikacja zjawiska przemocy domowej, polega na tym, że można ją identyfikować poprzez stwierdzenie zaistnienia następujących warunków:

1. **Intencjonalności działania lub jego zaniechania przez sprawcę.** Dążenie do uzyskania pełnej kontroli, władzy nad osobą doznającą przemocy, do wymuszenia na niej bezwzględnego posłuszeństwa, przekonanie sprawcy o słuszności postępowania i przypisywanie sobie wyłącznie prawa do podejmowania decyzji w sprawach dotyczących członków rodziny. Zachowania przemocowe służą w uzyskaniu różnych rzeczy np. posłuszeństwa: ktoś sądzi, że wie, co jest dobre dla drugiej osoby, lub daje sobie prawo do decydowania w jej imieniu. Jest przy tym święcie przekonany, że ta druga osoba powinna mu się bezwzględnie podporządkować i zaspokoić jego jedynie słuszne życzenia. Nie ważne jest tu stanowisko drugiej osoby, jej zdanie, chęci i potrzeby.
2. **Dysproporcja siły.** W tej wyraźnej przewadze jednej osoby nad drugą, nie chodzi jedynie o różnicę sił fizycznych, ale także przewagę związaną z pozycją społeczną, odpornością psychiczną, statusem materialnym itp. ofiara jest słabsza, a sprawca silniejszy.
3. **Naruszanie godności i praw.** Sprawca przemocy narusza godność ofiary, poniża ją, ośmiesza, wykorzystuje przewagę siły oraz pozbawia ją wszelkich praw (np. do kontaktów z rodziną, godziwych warunków życia, nietykalności osobistej, szacunku lub jedna osoba daje sobie prawo, by drugą uderzyć, obrazić, skrytykować, zabrać coś, nie dać, ukarać). Nie liczy się z jej potrzebami, życzeniami, protestami, uczuciami. Traktuje daną osobę jak przedmiot - pozbawiony praw.
4. **Spowodowanie cierpienia i bólu.** Osoba, wobec której stosowana jest przemoc doznaje cierpienia oraz szkód fizycznych i psychicznych. Szkody mogą być wymierne albo nie, widoczne lub niedostrzegalne, natychmiastowe lub odroczone w czasie.

Jeżeli którekolwiek z wyżej wymienionych warunków zostanie spełnione, możemy mówić, że ktoś stosuje przemoc wobec drugiej osoby: sprawca działa z intencją wobec ofiary, która jest od niego słabsza, narusza jej prawa i dobra osobiste, powodując cierpienie i szkody.

1.2. Rodzaje przemocy i cykle przemocy

W literaturze wyróżnia się następujące **rodzaje przemocy**:

Przemoc fizyczna - nazywana również gorącą, to każde agresywne zachowanie polegające na użyciu siły i prowadzące do naruszenia nietykalności cielesnej, nieprzypadkowych urazów, zranień, stłuczeń, złamań czy zasinień (m. in.: popychanie, obezwładnianie, szarpanie, policzkowanie, uderzanie pięścią, kopanie, duszenie, rzucanie przedmiotami, użycie przedmiotów lub narzędzi niebezpiecznych, mogących spowodować utratę zdrowia lub życia). Objawy: siniaki, ślady po uderzeniach, oparzenia różnych części ciała, opuchlizna, złamania, lęk przed rozbieraniem się, dotykiem drugiej osoby, nieadekwatny strój do pory roku, nadmierna apatia lub agresja.

Przemoc psychiczna - nazywana również zimną, to umyślne agresywne działanie, wykorzystujące nie tyle siłę fizyczną, lecz mechanizmy psychologiczne, powodujące zachwianie u ofiary pozytywnego obrazu własnej osoby, obniżenie u niej poczucia własnej wartości, pojawienie się stanów lękowych i nerwicowych. Zachowania sprawcy mają na ogół charakter poniżający lub budzący poczucie zagrożenia i wywołują emocjonalny ból lub cierpienie (m. in.: wyśmiewanie, poniżanie, wyzywanie, krytyka, groźby, kontrolowanie i ograniczenie kontaktów z innymi osobami). Objawy: zaburzenia mowy (wynikające z napięcia nerwowego), moczenie i zanieczyszczanie się (u dzieci), bóle mięśni, zaburzenia snu, brak pewności siebie, niska samoocena, depresja, fobie i lęki, kłopoty z kontrolą emocji, nieufność do innych, problemy w pracy i w szkole, zachowania agresywne.

Przemoc ekonomiczna - przejawia się w uniemożliwieniu dostępu do rodzinnych środków finansowych, prowadząc do całkowitego finansowego uzależnienia ofiary od sprawcy (np. odbieranie zarobionych pieniędzy, niezaspokajanie materialnych potrzeb rodziny, uniemożliwianie podjęcia pracy, zaciąganie pożyczek bez wiedzy ofiary, odmawianie spłaty wspólnych długów czy przekupywanie dzieci). Jest przemocą w postaci zaniedbywania obowiązków rodzicielskich i wzajemnych w rodzinie. Objawy: brak możliwości zaspokojenia własnych podstawowych potrzeb.

Przemoc seksualna - wymuszanie pożycia seksualnego lub nieakceptowanych i niechcianych przez ofiarę praktyk seksualnych w celu zaspokojenia potrzeb seksualnych sprawcy (np. sprawca stosuje przemoc, grozi użyciem przemocy, żeby zmusić ofiarę do

stosunku). Objawy: ciąża, choroby weneryczne, wirus HIV, infekcje dróg moczowo - płciowych, urazy pochwy, odbytu, przerwanie błony dziewiczej, krwawienie z narządów rodnych.

Cyberprzemoc - to zachowanie, które przy użyciu nowych technologii komunikacyjnych i informatycznych (komunikatorów, czatów, stron internetowych, blogów, SMS-ów, MMS-ów), ma na celu skrzywdzenie danej osoby bądź grupy. Przykłady cyberprzemocy: wysyłanie wulgarnych e-maili i sms-ów; kłótnie internetowe (flame war); publikowanie i rozsyłanie ośmieszających informacji, zdjęć i filmów; podszywanie się pod inną osobę; obraźliwe komentowanie wpisów na blogu. Objawy: poczucie zagrożenia, bezradność, poniżenia.

Zaniedbanie - stan ciągłego niezaspokajania podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych osób zależnych np. dzieci. Może dotyczyć również osób starszych i osób z niepełnosprawnościami. Objawy: częsta absencja w szkole, wagarowanie, brak przyborów szkolnych, niedożywienie.

Wszystkie formy przemocy mogą wzajemnie się uzupełniać i przenikać.

Cykle przemocy domowej nie są zdarzeniem jednorazowym. W cyklach przemocy wobec bliskich obserwuje się trzy kolejno następujące po sobie fazy:

- **Faza narastającego napięcia** - początkiem cyklu jest wyczuwalny wzrost napięcia, narastające sytuacje konfliktowe, których przyczyny mogą tkwić poza rodziną, czasem są to błahostki, drobne nieporozumienia powodujące dalszy wzrost napięcia. Zaczyna pojawiać się agresja.
- **Faza ostrej przemocy** - następuje wybuch agresji, sprawca przemienia się w kata, może dokonać strasznych czynów, nie zwracając uwagi na krzywdę innych. W tej fazie najczęściej występuje interwencja, ofiary w afekcie decydują się wezwać pomoc, czy złożyć skargę.
- **Faza miodowego miesiąca** - to czas skruchy i okazywania miłości. Sprawca zaczyna dostrzegać to, co się wydarzyło. Próbuje załagodzić sytuację, przeprasza, obiecuje poprawę, staje się uczynny i miły. Pozwala ofiarom uwierzyć, że teraz będzie inaczej, że to się więcej nie powtórzy. Ofiary zaś wierzą wbrew zdrowemu rozsądkowi, bo w głębi serca tego oczekują. Nawet, jeśli przed chwilą były gotowe uciec, teraz zostają. Sprawca nie jest w stanie długo pełnić takiej roli, z jakiegoś powodu znowu narasta napięcie i wszystko zaczyna się powtarzać. Problem z fazą miodowego miesiąca polega na tym, że jak każdy miodowy miesiąc nie trwa długo. To pułapka, która zatrzymuje ofiary w cyklu przemocy. Cykle takie mogą trwać przez wiele lat, przy czym zwykle skracają się fazy „miodowego miesiąca", a wydłużają i bardziej dramatycznie przebiegają fazy narastania napięcia i ostrej

przemocy. To, co kiedyś było w fazie „miodowego miesiąca", przekształca się w ból i cierpienie. Po pewnym czasie faza miodowego miesiąca zanika całkowicie i pozostają tylko dwie fazy. [1]

1.3. Mechanizmy przemocy domowej

Ludzie oczekują od osób doznających przemocy naturalnych reakcji samoobronnych, że nie pozwolą się tak traktować, że obronią się i postawią „mur" przemocy. Tak zachowałaby się osoba posiadająca moc sprawczą, osoba, która ma zachowaną psychologiczną możliwość obrony. Jednak sytuacja przemocy domowej nie jest normalną sytuacją. To sytuacja chronicznego stresu, napięcia, cierpienia, lęku, bezradności, poczucia braku wpływu na własne życie. Specyfika przemocy polega właśnie na tym, że ofiara przemocy utraciła swoją moc sprawczą i wewnętrzną siłę. Sprawca przemocy swoją ofiarę psychicznie, emocjonalnie obezwładnia. Zastanawiamy się często, dlaczego ofiary przemocy domowej pozostają w krzywdzących związkach przez wiele lat i nie potrafią się z nich uwolnić? Dlaczego tak się dzieje, że ofiary uważają, że nie ma wyjścia z sytuacji, w której się znajdują i trudniej im się bronić przed przemocą? Wyjaśniają to m.in. mechanizmy przemocy:

- **Syndrom wyuczonej bezradności** - to bezradność, która pojawia się w wyniku nabytych doświadczeń. Zwykle osoba doznająca przemocy poszukuje pomocy dla siebie. (…) Często jednak okazuje się, że działania mające ją ochronić, nie skutkują i nie przynoszą oczekiwanych przez nią efektów. Nabiera przekonania, że cokolwiek zrobi, to i tak nie zmieni to jej sytuacji. Ma poczucie, że jest krzywdzona, źle traktowana, że znęcanie się nad członkiem rodziny jest przestępstwem, jednak nie jest w stanie zmotywować się do działania.[2]
- **Zjawisko prania mózgu** - mechanizm polegający na systematycznym, świadomym i celowym oddziaływaniu na człowieka w celu zmiany jego przekonań, postaw, uczuć, potrzeb. Działanie służące temu, aby członkowie rodziny funkcjonowali zgodnie z życzeniem osoby, która stosuje przemoc. Konsekwencjami „prania mózgu" są m.in. utrata poczucia własnej wartości oraz podporządkowanie się osobie stosującej przemoc domową. Metody stosowane w „praniu mózgu" to: izolacja, poniżanie i degradacja, monopolizacja uwagi, doprowadzenie do wyczerpania, wywoływanie lęku i depresji, naprzemienność kary i nagrody.
- **Zespół stresu pourazowego PTSD (post traumatic stress disorder)** - zaburzenia lękowe PTSD występują u ofiar napadów, gwałtów i innych traumatycznych wydarzeń, np. wojen,

[1] *L.Walker, The Battered Woman Syndrome, New York 2016*
[2] *M. Seligman, Wyuczona bezradność, Poznań 2000*

klęsk żywiołowych, wypadków drogowych. Dotyczą sytuacji, w których człowiek jest narażony na utratę zdrowia i życia. Nasilenie PTSD zależy od intensywności i czasu trwania traumy. Ponadto objawy PTSD są intensywniejsze u osób, które przeżyły traumę w wyniku aktywności człowieka (gwałt, przemoc domowa), niż u ofiar zjawisk naturalnych (powódź, huragan). Objawami PTSD są m.in. zaburzenia snu, drażliwość, wybuchy gniewu, złości, czujność, natarczywe wspomnienia, koszmary senne. [3]

- **Proces wiktymizacji** - każdy „wchodząc" w związek z drugą osobą ma pewne wyobrażenia na temat swojego przyszłego życia, swojego małżeństwa, swojej rodziny. Akt przemocy burzy te wyobrażenia i wizję świata, partnera, siebie. Specjaliści nazywają to mianem burzenia utrwalonych przekonań. Osoba doznająca przemocy domowej czuje rozpacz i ma poczucie krzywdy, często na tym etapie zaczyna szukać pomocy. Niestety zdarza się, że spotyka się z nieprawidłowymi reakcjami osób, z którymi dzieli się swoimi problemami i od których oczekuje pomocy i wsparcia. Takie zachowanie przedstawicieli instytucji i służb, które przejawia się bagatelizowaniem problemów czy obwinianiem osoby doznającej przemocy nazywamy wtórnym zranieniem.
- **Syndrom sztokholmski** - takim mianem określono mechanizm, który zaobserwowano u ofiar zamachu terrorystycznego w Sztokholmie. U osób przetrzymywanych przez terrorystów, a następnie uwolnionych przez policję pojawiły się reakcje, które większość obserwatorów uznała za irracjonalne. Otóż niedawni zakładnicy zaangażowali się w proces obrony swoich oprawców, zamiast żądać sprawiedliwości, czy nawet odwetu (co w tej sytuacji byłoby bardziej zrozumiałe). Jedna z ofiar tak związała się z terrorystą, iż zawarła z nim związek małżeński. W tej sytuacji można mówić o „patologicznej wdzięczności" za to, co zamachowiec mógł zrobić, a w rezultacie tego nie uczynił. Mógł zabić, a tego nie zrobił. Był panem ich życia i śmierci i darował im to życie, więc tylko dzięki niemu żyją. Podobny mechanizm obronny pojawia się u osób doznających przemocy domowej. Są one wdzięczne za drobne przywileje, które jeszcze mają, za „miodowe miesiące", za chwile spokoju i namiastkę uczucia ze strony krzywdzącego je partnera, a czasem nawet za to, że żyją.
- **Mechanizm „psychologicznej pułapki"**- wiele osób odczuwa zdziwienie, kiedy dowiaduje się, że osoba doznająca przemocy domowej tkwi w związku, który przynosi jej cierpienie, w którym jest upokarzana i w którym nie respektuje się jej praw. Tymczasem osoba doznająca przemocy domowej żyje nadzieją, że będzie lepiej. Dlatego też inwestuje w ten związek. Obwiniając siebie za całe zło, wierzy, że jeśli bardziej się postara, to będzie lepiej.

[3] *J.L. Herman, Przemoc i powrót do zdrowia, Warszawa 2021*

Ma poczucie, że zależy to właśnie od niej. Im więcej się stara i wkłada w to działanie więcej energii, tym trudniej jej ze związku zrezygnować. Wiele społeczeństw czy środowisk nie reaguje na problem przemocy domowej, wyrażając tym samym przyzwolenie na jej istnienie. Jest to wynikiem funkcjonujących w świadomości społecznej stereotypów i przekonań, które głęboko zapuszczają swoje korzenie i fałszują rzeczywistość. Z punktu widzenia problemu przemocy domowej za najgroźniejsze uważa się stereotypy:

1. Usprawiedliwiające przemoc - np. „osoby używające przemocy muszą być chore psychicznie", „mnie też bili i wyrosłem na porządnego człowieka", „jak się ciebie nie będą bać, to się z ciebie będą śmiać", „przemoc jest wtedy, gdy są ślady na ciele", „przyczyną przemocy domowej jest alkohol", „przemoc zdarza się tylko w rodzinach z marginesu społecznego", „to był jednorazowy incydent, który nigdy się nie powtórzy".
2. Przenoszące odpowiedzialność za przemoc na ofiary - np.: „sama sobie winna", „jeśli ktoś jest bity to znaczy, że na to zasłużył", „widziały gały, co brały", „ofiary przemocy domowej akceptują przemoc", „gdyby ofiara naprawdę cierpiała odeszłaby od sprawcy", „gdyby chciała naprawdę coś zmienić, to już dawno by to zrobiła".
3. Przekonania izolujące ofiary - np.: „nie mów nikomu, co się dzieje w domu", „przemoc domowa to sprawa prywatna, nikt nie powinien się wtrącać", „policja nie powinna interweniować w sprawach rodzinnych", „gwałt w małżeństwie nie istnieje", „nie ujawnia się tajemnic rodzinnych", „nie pierze się rodzinnych brudów publicznie", „nie można zmienić swojego przeznaczenia".

Walka ze stereotypani to jedno z głównych zadań profilaktycznych Programu.

1.4. Skutki i konsekwencje doświadczania przemocy

Przemoc domowa jest doświadczeniem traumatycznym, którego skutkiem są zarówno bezpośrednie szkody na zdrowiu psychicznym i fizycznym, jak i poważne, długotrwałe problemy ujawniające się w życiu dorosłym, jako konsekwencje przemocy doświadczanej w dzieciństwie.

Skutki indywidualne przemocy. Osoby dorosłe doznające przemocy mogą ponieść śmierć w wyniku aktu przemocy lub samobójstwa będącego skutkiem przewlekłego stresu lub/i depresji, mogą doznać urazów fizycznych, trwałego kalectwa. Konsekwencjami przemocy mogą być także: zaburzenia zdrowia fizycznego i psychicznego, uzależnienie od substancji psychoaktywnych, trudności w funkcjonowaniu w różnych rolach społecznych, ubóstwo, bezdomność. W przypadku dzieci i młodzieży – osób doznających przemocy/świadków przemocy - konsekwencją mogą być również konflikty z prawem, przejawianie zachowań

agresywnych, nieprawidłowo rozwijająca się osobowość, zaburzony proces socjalizacji, demoralizacja, trudności wychowawcze, trudności w nauce oraz problemy w życiu dorosłym. Konsekwencje przemocy ujawniają się często również po długim czasie. Odroczone skutki przemocy objawiają się w postaci różnych form niedostosowania społecznego (ucieczki z domu, udział w nieformalnych młodzieżowych grupach przestępczych, wysoki poziom agresji oraz nadużywanie alkoholu i substancji psychoaktywnych). Skutki przemocy dotyczą również sprawców przemocy, którzy mogą ponieść śmierć w wyniku zabójstwa przez ofiarę w akcie samoobrony, mogą doznać urazów, trwałego kalectwa. Skutkiem może być też bezdomność. Najczęściej dotyczy ona osób, które opuściły zakład karny.

Społeczne skutki przemocy. Przemoc domowa dotyka nie tylko tych, którzy bezpośrednio jej doznają. Zostaje zniszczony cały system rodzinny. Dzieci wychowywane w rodzinie, w której jeden z rodziców stosuje przemoc wobec drugiego rodzica, nie mają zaspokojonej podstawowej potrzeby psychologicznej, jaką jest potrzeba bezpieczeństwa. Często występują u nich zaburzenia emocjonalne i zaburzenia zachowania. Istnieje duże ryzyko powielania przez najmłodszych zachowań przemocowych w dorosłym życiu. Część dzieci, zwłaszcza chłopców, identyfikuje się ze sprawcą i zaczyna się zachowywać agresywnie wobec innych ludzi - zarówno rówieśników jak i dorosłych. W taki sposób krąg osób, pośrednio dotkniętych skutkami przemocy domowej rozszerza się na osoby obce. Dorośli, którzy jako dzieci doświadczyli przemocy domowej, często mają trudności z funkcjonowaniem w roli małżonka, rodzica. Krąg osób pośrednio dotkniętych przemocą rozszerza się też na następne pokolenia. Brak właściwej reakcji na przemoc potęguje ją i utrwala niosąc negatywne konsekwencje dla uwikłanych w nią rodzin i dla całego społeczeństwa.

Skutki ekonomiczne przemocy. Przemoc domowa niesie za sobą również skutki ekonomiczne. Ponosi je każdy obywatel. Skutki ekonomiczne, związane z systemowym wsparciem osób uwikłanych w przemoc, można je zobrazować poprzez wskazanie instytucji bezpośrednio lub pośrednio zajmujących się problemem przemocy domowej między innymi: policja, służba zdrowia, pomoc społeczna, ale też i pracodawcy, szkoły itp.

2. Przeciwdziałanie przemocy w świetle polskiego prawa

Działania ujęte w niniejszym Powiatowym Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Kraśnickim realizowane będą w oparciu o obowiązujące akty prawne, a w szczególności:

1. Ustawę z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U. z 2024r., poz. 1673 ze zm.),

2. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 19 lutego 2025r. w sprawie wzoru kwestionariusza szacowania ryzyka zagrożenia dla życia lub zdrowia dziecka służącego stwierdzeniu zasadności zapewnienia dziecku ochrony w związku z przemocą domową (Dz. U. z 2025r., poz. 213),
3. Ustawę z dnia 12 marca 2004. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2025r., poz. 1214 ze zm.),
4. Ustawę z dnia 25 lutego 1964r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. z 2026r., poz. 236),
5. Ustawę z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. 2023r., poz. 2151 ze zm.),
6. Ustawę z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2025r., poz. 49 ze zm.),
7. Ustawę z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2025r., poz. 1684 ze zm.),
8. Ustawę z dnia 6 kwietnia 1990r. o Policji (Dz. U. 2025r., poz. 636 ze zm.),
9. Ustawę z dnia 6 czerwca 1997r. Kodeks karny (Dz. U. z 2025r., poz. 383 ze zm.),
10. Ustawę z dnia 6 czerwca 1997r. Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2026r., poz. 490 ze zm.),
11. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty" oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta" (Dz. U. 2023r., poz. 1870),
12. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 4 września 2023r. w sprawie procedury postępowania Policji przy wykonywaniu przez pracownika socjalnego zapewnienia ochrony dziecku w razie zagrożenia jego życia lub zdrowia w związku z przemocą domową oraz podejmowania decyzji o zapewnieniu tej ochrony (Dz. U. 2023r., poz. 1807),
13. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023r. w sprawie programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową (Dz. U. z 2023r., poz. 1163).
14. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 czerwca 2023r. w sprawie programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową oraz wymagań kwalifikacyjnych wobec osób prowadzących te programy (Dz. U. z 2023r., poz.1166).

2.1. Zadania powiatu w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej

Zgodnie z art. 6 ust. 3 Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, do zadań własnych powiatu należy, w szczególności:

1) Opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej,
2) Opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową,
3) Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą domową miejsc w ośrodkach wsparcia,
4) Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą domową miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej.

Ponadto zgodnie z art. 6 ust. 4 Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, do zadań powiatu z zakresu administracji rządowej dotyczących przeciwdziałania przemocy domowej należy, w szczególności:

1) Tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla osób doznających przemocy domowej;
2) Opracowywanie i realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową;
3) Opracowywanie i realizacja programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową;
4) wydawanie zaświadczeń o zgłoszeniu się osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programach, o których mowa w pkt 2 i 3, oraz o ich ukończeniu.

2.2. Kryzys i interwencja kryzysowa

Ze zjawiskiem przemocy nieodzownie związany jest kryzys i interwencja kryzysowa. Zapoznając się z teorią i praktyką interwencji kryzysowej, należy ustalić znaczenia takich terminów jak: kryzys i interwencja kryzysowa. Potocznie kryzys rozumie się, jako okres przełomu, przesilenia, decydujących zmian. W języku angielskim termin ten zawiera dodatkowo takie cechy jak: nagłość, urazowość i negatywne przeżycia. Natomiast potoczne rozumienie interwencji kryzysowej oznacza włączanie się, wtrącanie się w jakąś sprawę; wywieranie wpływu na kogoś w jakiejś sprawie w celu uzyskania określonego efektu. Idąc tym tokiem interwencja kryzysowa jest działaniem doraźnym, krótkoterminowym,

zmierzającym do udzielenia natychmiastowej pomocy osobom znajdującym się w sytuacji kryzysowej.

Kryzys jako szczególnie trudne doświadczenie często przekracza możliwości samodzielnego poradzenia sobie. Jedynie w bardzo sprzyjających sytuacjach, wówczas, gdy zarówno zasoby wewnętrzne osoby, jak i elementy jej środowiska społecznego, mogą być postrzegane jako efektywny system wsparcia, jest ona w stanie samodzielnie rozwiązać kryzysowy problem. Doświadczenie wskazuje, iż w wielu sytuacjach "naturalne" zasoby, dostępne dla będącego w kryzysie, w jego środowisku nie stanowią wyposażenia wystarczającego do efektywnego zmierzenia się z sytuacją. Pojawia się wówczas zagrożenie wystąpienia poważnych zmian dysfunkcjonalnych w najważniejszych obszarach psychologicznych: poznawczym, emocjonalnym i behawioralnym, mogących prowadzić do otwartych i ostrych dekompensacji lub przejścia kryzysu w bardzo "kosztowną" formę chroniczną, wymaga zastosowania profesjonalnych procedur skutecznie wspierających osobę na drodze do odzyskania równowagi i autonomii. Wymaga dobrej interwencji kryzysowej. Interwencja kryzysowa to zespół interdyscyplinarnych, profesjonalnych, celowych i skoordynowanych oddziaływań, wykorzystujących zasoby klienta kryzysowego, jego naturalnego otoczenia społecznego oraz instytucji pomagających, których celem jest ułatwienie odzyskania przez niego równowagi wewnętrznej i poczucia sprawczości oraz rozwiązania problemu/ów stanowiących podłoże doświadczenia kryzysowego. Odbiorcą tych działań mogą być zarówno jednostki jak i grupy oraz całe społeczności. Interwencja kryzysowa może przebiegaćw różnych formach: kontaktu telefonicznego, bezpośredniego kontaktu w ośrodku interwencji kryzysowej, interwencji w miejscu zamieszkania lub przebywania osoby w kryzysie.

3. Analiza zjawiska przemocy domowej w Powiecie Kraśnickim

Powiat Kraśnicki jest jednym z 24 powiatów należących do Województwa Lubelskiego. Położony jest w południowo-zachodniej części regionu. Obejmuje 10 gmin, w tym: 1 gmina miejska (miasto Kraśnik), 2 gminy miejsko-wiejskie (Annopol, Urzędów) i 7 gmin wiejskich (Dzierzkowice, Gościeradów, gmina Kraśnik, Szastarka, Trzydnik Duży, Wilkołaz, Zakrzówek). Na terenie powiatu znajdują się 3 miasta (Kraśnik, Annopol, Urzędów), 200 miejscowości wiejskich oraz 164 sołectwa. Obszar Powiatu zgodnie ze stanem na koniec 2024r. wg zródła Vademecum Samorządowca 2024 zamieszkuje 88198 osób, w tym: 45 433 - kobiet, 42 763 – mężczyzn.

3.1. Zasoby instytucjonalne Powiatu Kraśnickiego

Na poziomie gmin działania związane ze wsparciem osób uwikłanych w przemoc domową, w formie bardzo zróżnicowanej wykonują ośrodki pomocy społecznej, które zgodnie z art. 7 pkt. 7 ustawy o pomocy społecznej są zobowiązane do udzielania pomocy osobom oraz ich rodzinom w szczególności z powodu przemocy domowej.

Na terenie Powiatu Kraśnickiego są to:

Ośrodek Pomocy Społecznej 23-235 Annopol, ul.Leśna 2, tel/fax 15 861 3404, e-mail: sekretariat@annopolops.pl

Ośrodek Pomocy Społecznej 23-251 Dzierzkowice, Terpentyna 170, tel. 81 822 1031, e-mail: pomocspoleczna.ops@dzierzkowice.pl

Centrum Usług Społecznych w Gościeradowie, Gościeradów Ukazowy 63, 23-275 Gościeradów, tel/fax 15 838 1452, e-mail: poczta@cus.goscieradów

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej 23-204 Kraśnik, ul. Szpitalna 1A, tel. 81 825 1581, fax. 81 825 1580, e-mail: mops@mops.krasnik.pl

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej 23-200 Kraśnik, ul. Kościuszki 24, tel/fax 81 458 7088, gops@gminakrasnik.pl

Ośrodek Pomocy Społecznej 23-225 Szastarka, ul. Lubelska 17, tel. 15 873 4012, e-mail: sekretariat@opsszastarka.pl

Ośrodek Pomocy Społecznej 23-230 Trzydnik Duży, Trzydnik Duży 59, tel/fax 15 873 1875, e-mail: trzydnikduzy@ops.pl

Ośrodek Pomocy Społecznej 23-250 Urzędów, ul. Rynek 12, tel. 81 822 5209, e-mail: biuro@opsurzedow.pl

Ośrodek Pomocy Społecznej 23-212 Wilkołaz, Wilkołaz Pierwszy 9, tel/fax 81 821 2023, e-mail: ops_wilkolaz@mbnet.pl

Ośrodek Pomocy Społecznej 23-213 Zakrzówek, ul. Żeromskiego 24, tel/fax 81 821 5072, e-mail: zakrzowek@ops.pl

Celem działania pomocy społecznej (zgodnie z ustawą z 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej) jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych, których same nie są w stanie pokonać, a także zapobieganie powstawaniu tych sytuacji. Pomoc społeczna jest udzielana między innymi w przypadku przemocy domowej. Przemoc domowa jest przyczyną dysfunkcji rodziny, a także może być konsekwencją dysfunkcji o innym podłożu: ubóstwa, alkoholizmu, narkomanii, bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych. Wszystkie te sytuacje mogą sprzyjać występowaniu przemocy

wobec bliskich bądź z niej wynikać. Bezpośrednią pomocą rodzinom i osobom potrzebującym zajmują się pracownicy socjalni. W ramach swoich kompetencji i zadań pracownicy socjalni: przeprowadzają wywiad środowiskowy umożliwiający diagnozę sytuacji rodziny lub osoby, w razie konieczności uruchamiają procedurę „Niebieska Karta" przewidzianej dla pomocy społecznej, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy domowej (nie wymaga to zgody osoby dotkniętej przemocą). Pracownicy socjalni przygotowują wszechstronny plan pomocy, monitorują efekty podjętych działań, pomagają w załatwianiu spraw urzędowych i innych ważnych spraw bytowych, udzielają szeroko rozumianego poradnictwa, np. prawnego, psychologicznego lub wskazują miejsca, gdzie można uzyskać taką pomoc. Udzielają informacji o przysługujących świadczeniach i formach pomocy, w uzasadnionych przypadkach udzielają pomocy finansowej (w formie zasiłków: stałych, okresowych, celowych) oraz rzeczowej (np. odzież, żywność). Informują o możliwościach uzyskania pomocy w środowisku lokalnym, wskazują miejsca zajmujące się pomaganiem osobom doznającym przemocy domowej, w tym o możliwości otrzymania schronienia np.: w schroniskach, hostelach, ośrodkach wsparcia. Pracownicy socjalni w przypadku stwierdzenia bądź podejrzenia popełnienia przestępstwa, powiadamiają organy ścigania. Pracownicy socjalni wykonujący obowiązki służbowe mają prawo odebrać dziecko z rodziny i umieścić je u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, w rodzinie zastępczej lub placówce opiekuńczo - wychowawczej (decyzja o odebraniu dziecka podejmowana ma być przez pracownika socjalnego wspólnie z policjantem, a także lekarzem, ratownikiem medycznym lub pielęgniarką) w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka, w związku z przemocą domową. Przy każdym ośrodku pomocy społecznej funkcjonuje także Zespół Interdyscyplinary działającyna rzecz przeciwdziałania przemocy domowej, w którego skład wchodzą przygotowani do skutecznego zajmowania się problematyką przemocy specjaliści, m. in.: przedstawiciele jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych oraz kuratorzy sądowi. Zespół Interdyscyplinarny powoływany jest przez gminę lub miasto. Zadaniem zespołu jest kompleksowe zajmowanie się rodzinami oraz monitorowanie sytuacji w rodzinach, w których dochodzi do przemocy, a w przypadku podejrzenia popełnienia przestępstwa, poinformowanie o tym odpowiednich służb. Zespół Interdyscyplinarny zajmuje się również zbieraniem i przekazywaniem informacji na temat skali zjawiska przemocy domowej, jak również gromadzeniem informacji na temat miejsc, osób i możliwości udzielania pomocy w środowisku lokalnym oraz inicjowanie tworzenia nowych miejsc pomocy dla osób

krzywdzonych (bądź wspieranie już istniejących placówek). Zespoły Interdyscyplinarne powinny również inicjować działania zmierzające do podniesienia kwalifikacji osób mających w swojej pracy kontakt z osobami doznającymi przemocy i stosującymi przemoc - poprzez organizowanie szkoleń, konferencji itp. Zespół Interdyscyplinarny powołuje grupę diagnostyczno-pomocową w celu dokonania diagnozy i oceny sytuacji w związku ze zgłoszonym podejrzeniem występowania przemocy domowej.

Tabela Nr 1: Wykaz Zespołów Interdyscyplinarnych w Powiecie Kraśnickim.

Gmina/Miasto	Nazwa	Adres	Telefon	E-mail
Kraśnik	Zespół Interdyscyplinarny ds Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Gminie Kraśnik	Kościuszki 24, 23-200 Kraśnik	81 4587077	gops@gminakrasnik.pl
Kraśnik	Zespół Interdyscyplinarny przy MOPS Kraśnik	Szpitalna 2A, 23-204 Kraśnik	81 8251581	mops@mops.krasnik.pl
Dzierzkowice	Zespół Interdyscyplinarny w Dzierzkowicach	Terpentyna 170, 23-251 Dzierzkowice	81 8221031	zespolinterdyscyplinarny@dzierzkowice.pl
Gościeradów	Zespół Interdyscyplinarny w Gminie Gościeradów	Gościeradów Ukazowy 63, 23-275 Gościeradów	15 8381452	zigoscieradow@gmail.com
Annopol	Zespół Interdyscyplinarny w Annopolu	Leśna 2, 23-235 Annopol	15 8613404	sekretariat@annopolops.pl
Urzędów	Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy domowej w gminie Urzędów	Rynek 12, 23-250 Urzędów	81 8225209	zi@opsurzedow.pl
Wilkołaz	Zespół Interdyscyplinarny w Gminie Wilkołaz	Wiklołaz Pierwszy 9, 23-212 Wilkołaz	81 8212023	ZIOPSWilkolaz@wp.pl
Trzydnik Duży	Zespół Interdyscyplinarny w Trzydniku Dużym	Trzydnik Duży 59A, 23-230 Trzydnik Duży	15 8731875	trzydnikduzy@ops.pl
Zakrzówek	Zespół Interdyscyplinarny w Zakrzówku	Żeromskiego 24, 23-213 Zakrzówek	81 5855089	zi@ops.zakrzowek.pl
Szastarka	Zespół Interdyscyplinarny w Szastarce	Lubelska 12, 23-225 Szastarka	15 8734012	zi@opsszastarka.pl

W każdej gminie działają **Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych**. Do zadań komisji należy m. in.: inicjowanie działań w zakresie zwiększania dostępności pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych od alkoholu oraz profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej, w szczególności dla dzieci i młodzieży. Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osób uzależnionych od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie lecznictwa odwykowego, a także udzielania rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą domową.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kraśniku

ul. Grunwaldzka 6, 23-204 Kraśnik

tel. 81 826 18 64,

e-mail: pcpr@pcpr.krasnik.pl

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie wykonuje zadania powiatu w zakresie pomocy społecznej, przeciwdziałania przemocy domowej i pieczy zastępczej.

1. Zadania własne powiatu:

a) opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej;

b) opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mających na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową;

c) zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia;

d) zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej.

2. Zadania z zakresu administracji rządowej:

a) tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla osób doznających przemocy domowej;

b) opracowywanie i realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową;

c) opracowywanie i realizacja programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową;

d) wydawanie zaświadczeń o zgłoszeniu się osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programach, o których mowa w pkt 2 i 3, oraz o ich ukończeniu.

Sąd Rejonowy w Kraśniku

ul. Lubelska 81, 23-200 Kraśnik

tel. 81 562 90 00

e-mail: krasnik@krasnik.sr.gov.pl

Jako najbliższa jednostka sądownictwa dla obywateli, rozpatruje wszystkie sprawy z wyjątkiem zastrzeżonych dla Sądu Okręgowego; Wydział Karny, Wydział Rodzinny i Nieletnich, Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej.

Prokuratura Rejonowa w Kraśniku

ul. Lubelska 81, 23-200 Kraśnik

tel. 81 825 25 37

e-mail: biuro.podawcze.prkrs@prokuratura.gov.pl

Zobowiązana jest w sytuacji zaistnienia uzasadnionego podejrzenia, że doszło do popełnienia przestępstwa, do wszczęcia postępowania przygotowawczego celem sprawdzenia czy doszło do niego, wyjaśnienia okoliczności zdarzenia, zebrania i zabezpieczenia dowodów, ujęcia sprawcy, zastosowania w uzasadnionych przypadkach środka zapobiegawczego wobec sprawcy przemocy w formie dozoru policyjnego bądź tymczasowego aresztowania.

Komenda Powiatowa Policji w Kraśniku

ul. Lubelska 83, 23-200 Kraśnik

tel. 47 8124280

e-mail: komendant.kppkrasnik@lu.policja.gov.pl

Zgodnie z ustawą o Policji z dnia 6 kwietnia 1990 roku, do podstawowych zadań Policji należą: ochrona życia i zdrowia ludzi, ochrona bezpieczeństwa i porządku publicznego, inicjowanie i organizowanie działań mających na celu zapobieganie popełnieniu przestępstw i wykroczeń oraz zjawiskom kryminalnym. Współdziałaniem w tym zakresie z organami państwowymi, samorządowymi i organizacjami społecznymi, wykrywania przestępstw i wykroczeń oraz ścigania ich sprawców, w tym prowadzenia interwencji w przypadki występowania przemocy domowej, zapewnienie osobom doznającym przemocy bezpieczeństwa, informowania tychże osób i świadków o przysługujących prawach, możliwościach i miejscach uzyskania pomocy, prowadzenie działań prewencyjnych wobec osób stosujących przemoc domową.

Powiatowy Zespół Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych w Kraśniku

ul.Słowackiego 7

23-204 Kraśnik

tel. 81 825 87 88, 665970354, tel/fax 81 825 25 76

e-mail: sekretariat@poradniakrasnik.pl

Poradnia zajmuje się udzielaniem pomocy psychologiczno - pedagogicznej i logopedycznej dzieciom, młodzieży oraz rodzinom m. in. poprzez: wspomaganie wszechstronnego rozwoju dzieci i młodzieży, efektywności uczenia się, nabywania i rozwijania umiejętności, negocjacyjnego rozwiązywania konfliktów i problemów oraz innych umiejętności z zakresu komunikacji społecznej, pomocy w wyborze kierunku kształcenia i zawodu. Dodatkowo, udziela pomocy w zakresie diagnozy i terapii procesów integracji sensorycznej i zaburzeń przetwarzania słuchowego. Rodzicom i nauczycielom udziela pomocy psychologiczno-pedagogicznej związanej z wychowaniem i kształceniem dzieci i młodzieży. Wspomaga przedszkola, szkoły i placówki w zakresie realizacji zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych.

Placówki ochrony zdrowia działające na terenie Powiatu Kraśnickiego.

Zobowiązane są do udzielenia pomocy medycznej, a także w przypadku występowania u pacjentów sygnałów świadczących o występowaniu przemocy domowej, do informowania o możliwościach uzyskania pomocy, wystawiania na prośbę osoby pokrzywdzonej zaświadczenia lekarskiego o stwierdzonych obrażeniach, podjętym leczeniu, informowanie osób doznających przemocy o warunkach i miejscach wystawienia obdukcji, uruchomienie procedury „Niebieska Karta" przewidzianej dla przedstawicieli ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy domowej (nie wymaga to zgody osoby dotkniętej przemocą, w przypadku stwierdzenia takiej konieczności lub na prośbę poszkodowanych, powiadomienie innych służb, np. pomocy społecznej, policji, komisji rozwiązywania problemów alkoholowych).

Placówki oświatowe działające na terenie Powiatu Kraśnickiego.

Szkoła obok funkcji edukacyjnej jest źródłem wsparcia dla rodziców w wychowaniu dziecka m. in. poprzez: dostarczanie wiedzy dotyczącej problematyki wychowania z zakresu komunikacji interpersonalnej pomiędzy rodzicami i dziećmi, profilaktyki zagrożeń, racjonalnego spędzania wolnego czasu, kształtowanie umiejętności wychowawczych poprzez zajęcia warsztatowe. Personel powinien rozpoznać sygnały świadczące o doznawaniu przez

dziecko form krzywdzenia, zaniedbania, ew. wystąpić do sądu o wgląd w sytuację rodziny, powiadomić policję lub prokuraturę o podejrzeniu popełnienia przestępstwa. Zadaniem placówek oświatowych jest monitorowanie sytuacji dziecka i rodziny, przy współpracy z innymi służbami i instytucjami działającymi na rzecz dziecka i rodziny. W związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy domowej (nie wymaga to zgody osoby dotkniętej przemocą) uruchomić procedurę „Niebieska Karta" przewidzianej dla przedstawicieli oświaty.

3.2. Zjawisko przemocy domowej w Powiecie Kraśnickim

Przemoc domowa występuje w Polsce, podobnie jak w innych krajach i jest jednym z problemów społecznych, który wymaga podejmowania szeroko zakrojonych działań przeciwdziałających temu zjawisku. Ciekawą rzeczą, którą można zauważyć jest wskazanie kampanii multimedialnej, jako czynnika zapobiegającego powstaniu zjawiska przemocy. Ma to swoje uzasadnienie, gdyż w dobie pandemii COVID-19 wiele osób przeniosło swoje sprawy życiowe do rzeczywistości wirtualnej. Również dzieci i młodzież, która poprzez zajęcia zdalne wprowadzone w trakcie edukacji szkolnej, zaczęła funkcjonować w tej rzeczywistości i funkcjonuje do dnia dzisiejszego. Dodatkowo, przekaz multimedialny przy postępującej informatyzacji życia codziennego, lepiej trafia do współczesnego odbiorcy. Przy czym tradycyjny przekaz informacji też jest zasadny.

Diagnoza zjawiska przemocy domowej na terenie Powiatu Kraśnickiego jest oparta o dane za lata 2021-2024 uzyskane od pracowników instytucji zajmujących się problemem przemocy domowej tj. Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu Powiatu Kraśnickiego, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kraśniku, Komendy Powiatowej Policji w Kraśniku, Sądu Rejonowego w Kraśniku, Prokuratury Rejonowej w Kraśniku.

Analizując dane uzyskane od ośrodków pomocy społecznej funkcjonujących w Powiecie Kraśnickim można stwierdzić, że we wszystkich gminach Powiatu Kraśnickiego prowadzone są statystyki dotyczące zgłoszeń przemocy domowej. Dane wskazują, że w latach 2021 - 2023 obserwowano tendencję malejącą rodzin natomiast wobec dzieci utrzymywała sie ona na podobnym poziomie. W 2024 roku odnotowano duży wzrost przemocy wobec dzieci, jak też tendencję wzrostową rodzin w porównaniu z latami 2021-2023 (Wykres Nr 1 i Wykres Nr 2). Jest to efekt nowelizacji ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej z 2023 roku (weszła w życie 22 czerwca 2023 r.), który wprowadził kluczowe zmiany, takie jak rozszerzenie ochrony na byłych partnerów i świadków przemocy, nowe definicje oraz narzędzia izolacji sprawców. Zmianę nazwy z "przemocy w rodzinie" na "przemoc domowa", by uniknąć

stygmatyzacji rodzin i objąć ochroną osoby spoza wspólnego gospodarstwa, w tym byłych partnerów. Wprowadzono definicję "osoby doznającej przemocy domowej" (ODPD) i "osoby stosującej przemoc domową" (OSPD), z kryterium przewagi (fizycznej, psychicznej, ekonomicznej). Dodano przemoc ekonomiczną i cyberprzemoc do dotychczasowych typów (fizyczna, psychiczna, seksualna). Ochroną objęto też dzieci, jako świadków przemocy oraz zmieniono procedury w sytuacjach bezpośredniego zagrożenia ich życia i zdrowia. Dzieci, jako świadkowie przemocy domowej zyskały szerszą ochronę, niezależnie od tego, czy same doświadczają przemocy. Rozszerzono zakres podmiotowy na osoby bliskie, w tym nieletnich obserwujących przemoc między dorosłymi. W przypadku bezpośredniego zagrożenia życia i zdrowia dziecka w związku z przemocą domową, pracownik socjalny nie "odbiera" dziecka, lecz "zapewnia ochronę", co eliminuje stygmatyzację i podkreśla profilaktykę. Wprowadzono zakazy kontaktowania się z pokrzywdzonym, zbliżania do jego miejsca pracy/nauki oraz przebywania w placówkach edukacyjnych/sportowych. Sprawcy mają uczestniczyć w programach korekcyjno-edukacyjnych lub terapeutycznych i przedstawiać zaświadczenia.

Grupy diagnostyczno-pomocowe (“Niebieska Karta”) stały się dwuosobowe (policjant i pracownik socjalny), z obowiązkiem monitorowania po zakończeniu procedury i możliwością pracy online. Ustanowiono standardy usług w ośrodkach wsparcia dla ofiar, co pośrednio wspiera rodziny z dziećmi doświadczającymi przemocy.

Wykres Nr 1: Liczba dzieci i rodzin w stosunku do których zdiagnozowano przemoc w latach 2021 – 2024.

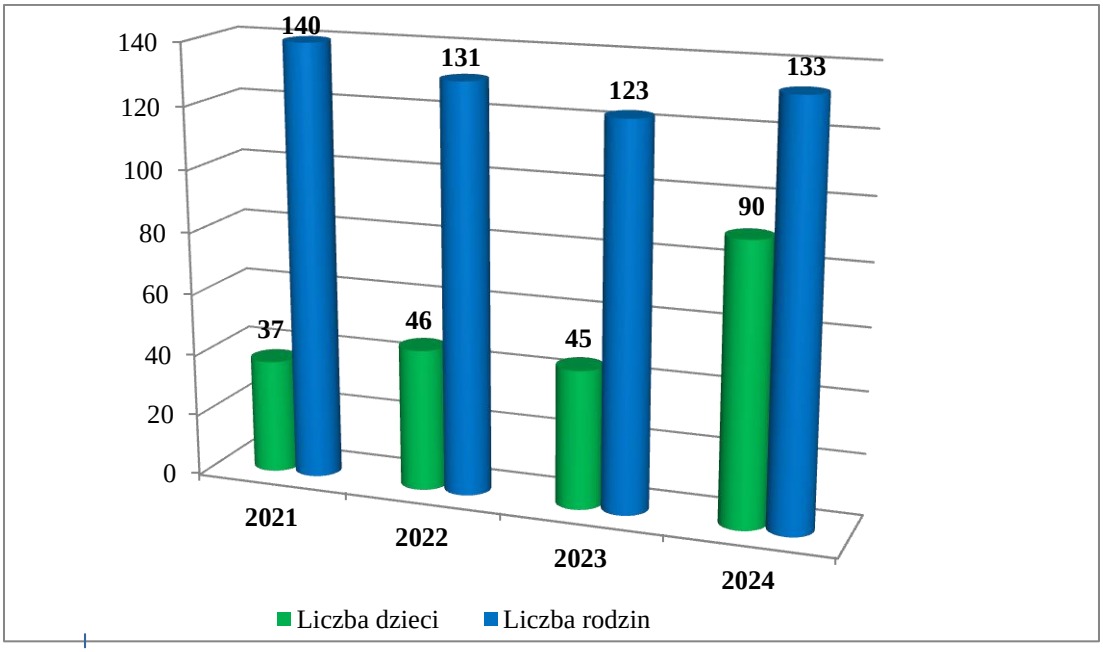

Źródło: Dane własne Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu Powiatu Kraśnickiego.

Wykres Nr 2: Liczba osób w stosunku do których zdiagnozowano przemoc w poszczególnych gminach w latach 2021-2024r.

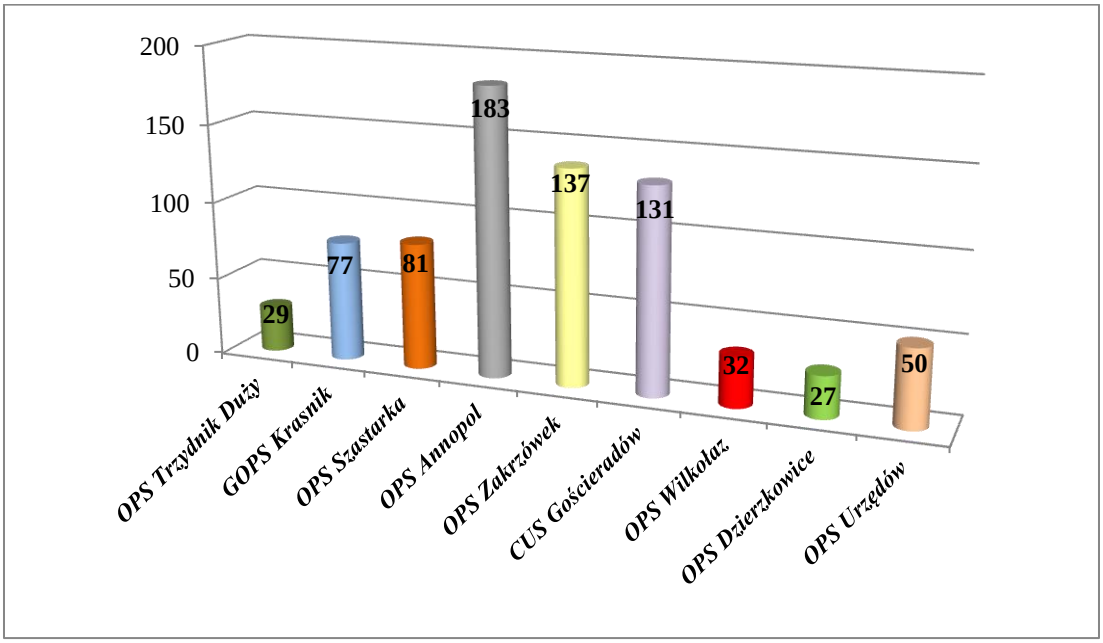

Źródło: Dane własne Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu Powiatu Kraśnickiego.

Na podstawie danych (Wykres Nr 3) uzyskanych od Zespołów Interdyscyplinarnych funkcjonujących w Powiecie Kraśnickim można stwierdzić, że w 2021 roku założono 169 Niebieskich Kart w rodzinach, natomiast w 2022 roku – 163, w 2023 roku liczba procedur nieznacznie spadła i wyniosła 141 a w 2024 roku ponownie wzrosła do poziomu 159.

Wykres Nr 3: Liczba wszczętej procedury "Niebieska Karta" przez Zespoły Interdyscyplinarne z terenu Powiatu Kraśnickiego.

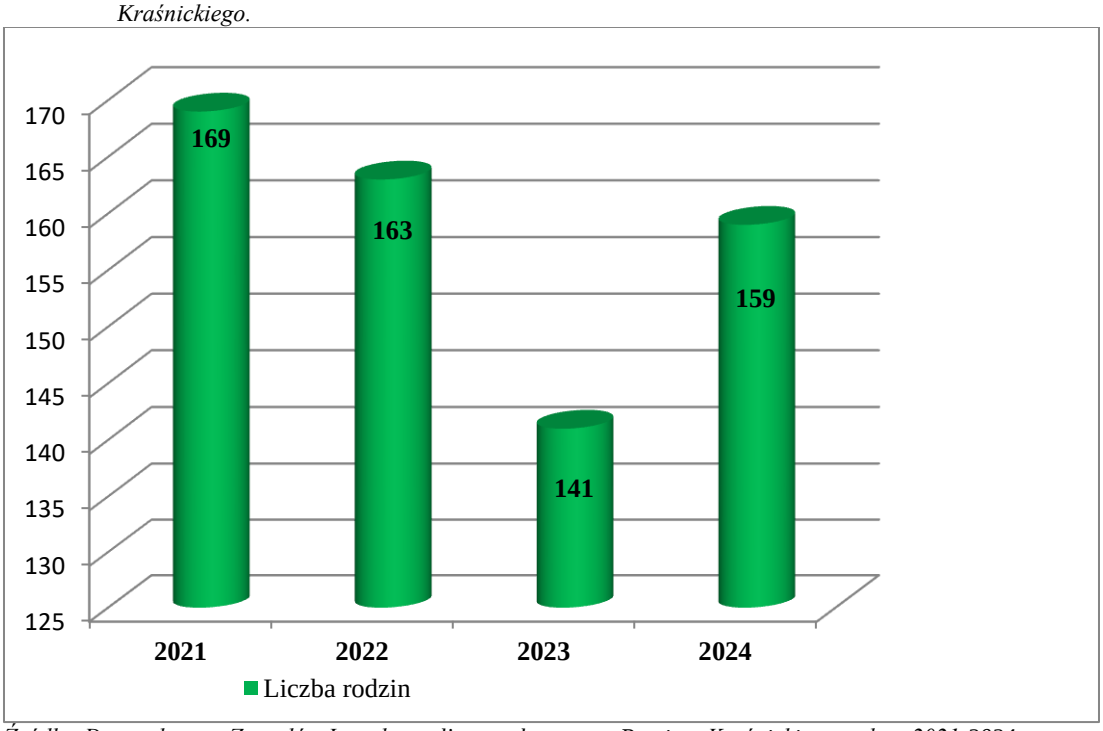

Źródło: Dane własne z Zespołów Interdyscyplinarnych z terenu Powiatu Kraśnickiego za lata 2021-2024.

Liczba założonych procedur “Niebieska Karta” (Tabela Nr 2) w poszczególnych Zespołach Interdyscyplinarnych przedstawia się następująco:

Tabela Nr 2: Liczba wszczętej procedury “Niebieska Karta” przezposzczególne Zespoły Interdyscyplinarne w latach 2021-2024.

Zespół Interdyscyplinarny	Liczba wszczętych procedur
ZI Trzydnik Duży	22
ZI Kraśnik	43
ZI Szastarka	39
ZI Miasto Kraśnik	228
ZI Annopol	93
ZI Zakrzówek	41
ZI Gościeradów	38
ZI Wilkołaz	32
ZI Dzierzkowice	45
ZI Urzędów	51

Źródło: Dane własne z Zespołów Interdyscyplinarnych z terenu Powiatu Kraśnickiego.

Z opracowanych danych (Tabela Nr 2) wynika, że liczba procedur “Niebieska Karta” uzależniona jest od liczby mieszkańców. Najwięcej procedur zostało założonych w Mieście Kraśnik, następnie w gminie miejsko-wiejskiej Annopol i Urzędów.

Następstwem podjętych czynności w ramach procedury “Niebieska Karta” Zespoły Interdyscyplinarne przekazały do Sądu Rejonowego w Kraśniku średnio 17 wniosków rocznie. Natomiast zawiadomień o popełnieniu przestępstwa do Prokuratury Rejonowej w Kraśniku średnio 4 rocznie. Szczegółowe dane przedstawia Wykres Nr 4.

Wykres Nr 4: Liczba wniosków skierowanych do Sądu oraz zawiadomień o podejrzeniu przestępstwa skierowanych do Prokuratury Rejonowej przez Zespoły Interdyscyplinarne z terenu Powiatu Kraśnickiego.

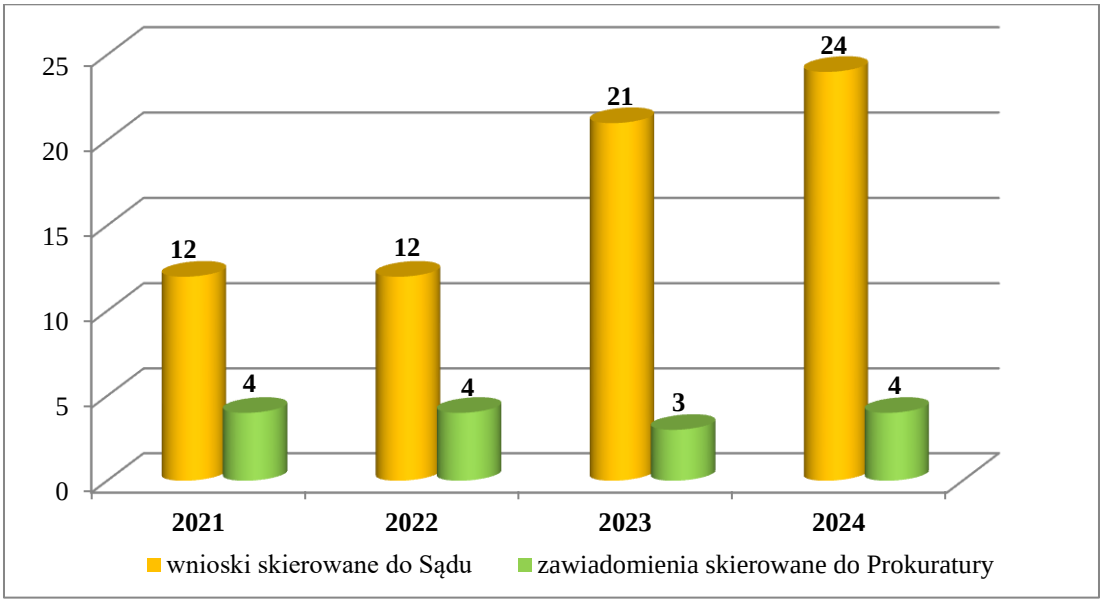

Źródło: Dane własne z Zespołów Interdyscyplinarnych z terenu Powiatu Kraśnickiego.

Liczba założonych procedur “Niebieska Karta” przez Policję w roku 2021 wyniosła 127 kart, dostrzegamy spadek o 26,77% w stosunku do roku 2024 gdzie założono tych kart 93. Może to oznaczać albo realny spadek ujawnionej przemocy, albo mniejszą zgłaszalność.

Wykres Nr 5 pokazuje również przewagę wśród mężczyzn, jako osoby stosujące przemoc częście jniż kobiety. Liczba kobiet doznających przemocy maleje w sposób zbliżony do spadku liczby Niebieskich Kart. Liczba małoletnich jest dość stabilna, z lekkim spadkiem po 2021r., ale utrzymuje się w okolicach 43–54 przypadków rocznie. To może sugerować, że przemoc wobec dzieci jest „stałym” elementem zgłaszanych spraw. Widać wzrost liczby kobiet rozpoznanych jako osoby stosujące przemoc, zwłaszcza w 2024r. (ponad trzykrotnie więcej niż w 2021r.). To może być zarówno efekt zmiany świadomości i sposobu kwalifikacji, jak i realnej zmiany zjawiska. Liczba mężczyzn stosujących przemoc spada podobnie jak liczba Niebieskich Kart i liczba kobiet-ofiar. Nadal jednak mężczyźni stanowią zdecydowaną większość sprawców.

Wykres Nr 5: Liczba założonych przez Policję procedur “Niebieska Karta” w latach 2021-2024.

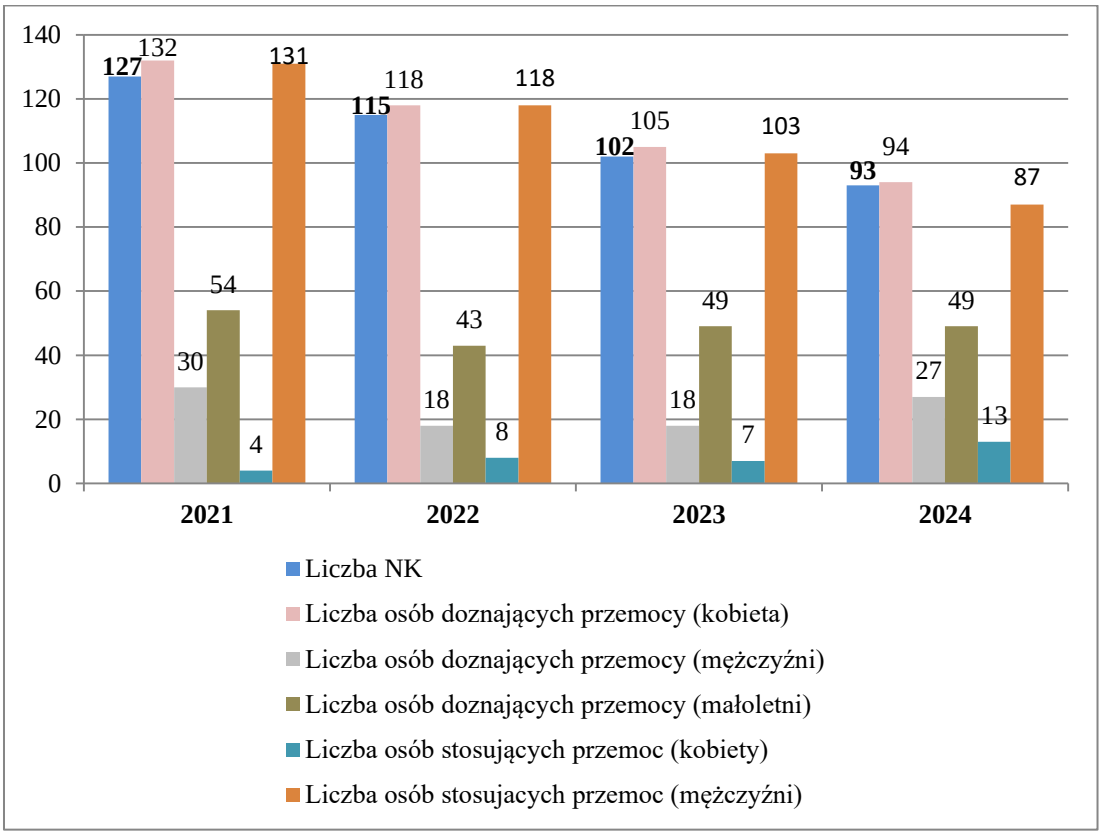

Źródło: Dane własne Komenda Powiatowa Policji w Kraśniku.

Wykres Nr 6: Liczba przeprowadzonych interwencji z uwzględnieniem przemocy domowej.

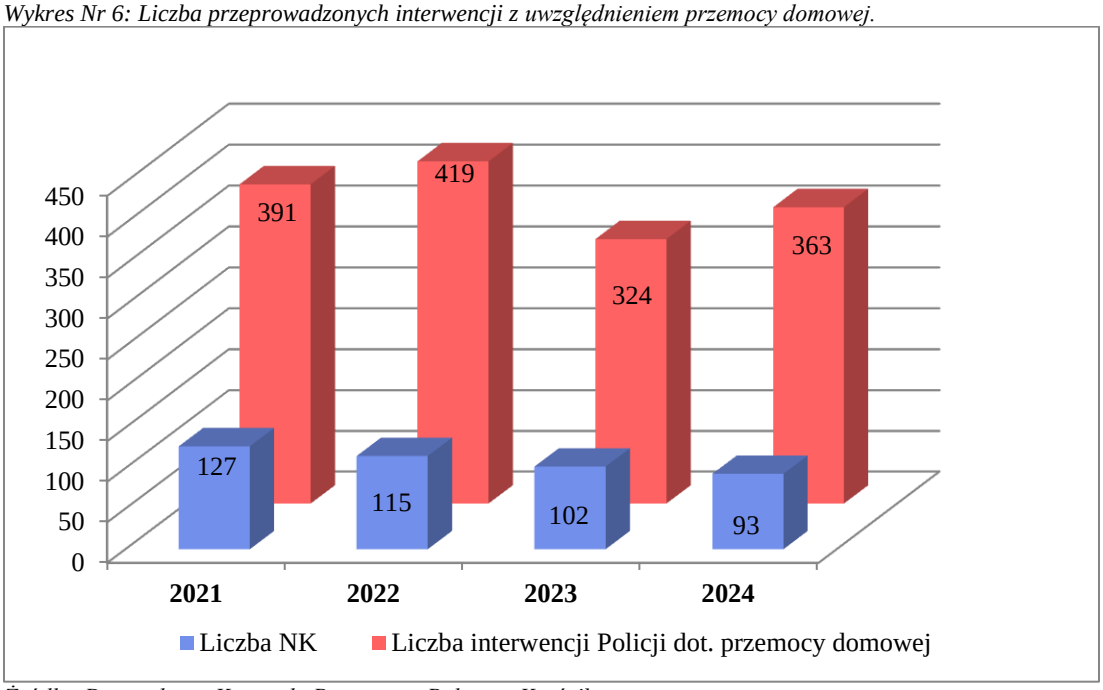

Źródło: Dane własne Komenda Powiatowa Policji w Kraśniku.

Z danych przekazanych przez Komendę Powiatową Policji w Kraśniku (Wykres Nr 6) wynika, że w latach 2021–2024 liczba założonych Niebieskich Kart przez policję spadała systematycznie. Jednocześnie liczba interwencji Policji związanych z przemocą w tym samym okresie nie wykazuje jednolitego trendu: 391 → 419 → 324 → 363. Te ruchy sugerują, że spadek liczby założonych Kart niekoniecznie koreluje bezpośrednio ze spadkiem wszystkich interwencji Policji w sprawach przemocy. W 2021r. ze 391 interwencji ok 32% zakończyło się założeniem Karty (391/127), w 2022r. ok 27% interwencji zakończyło sie założeniem NK (419/115), 2023r. pokazał ok 31% interwencji zakończonych Kartą (324/102), natomiast w 2024r. 26 % interwencji Policji skończyło się założeniem NK (363/93). Udział interwencji kończących się założeniem Karty waha się między ~26% a ~32%, co oznacza, że większość interwencji nie skutkuje założeniem „Niebieskiej Karty". To może wynikać z kryteriów wszczęcia procedury, braku podstaw do formalnego wszczęcia, odmowy ofiary, albo procedur rejestracyjnych.

Wykres Nr 7: Liczba wszczętych postępowań z art. § 207 KK z uwzględnieniem aktów oskarżenia skierowanych do Prokuratury Rejonowej.

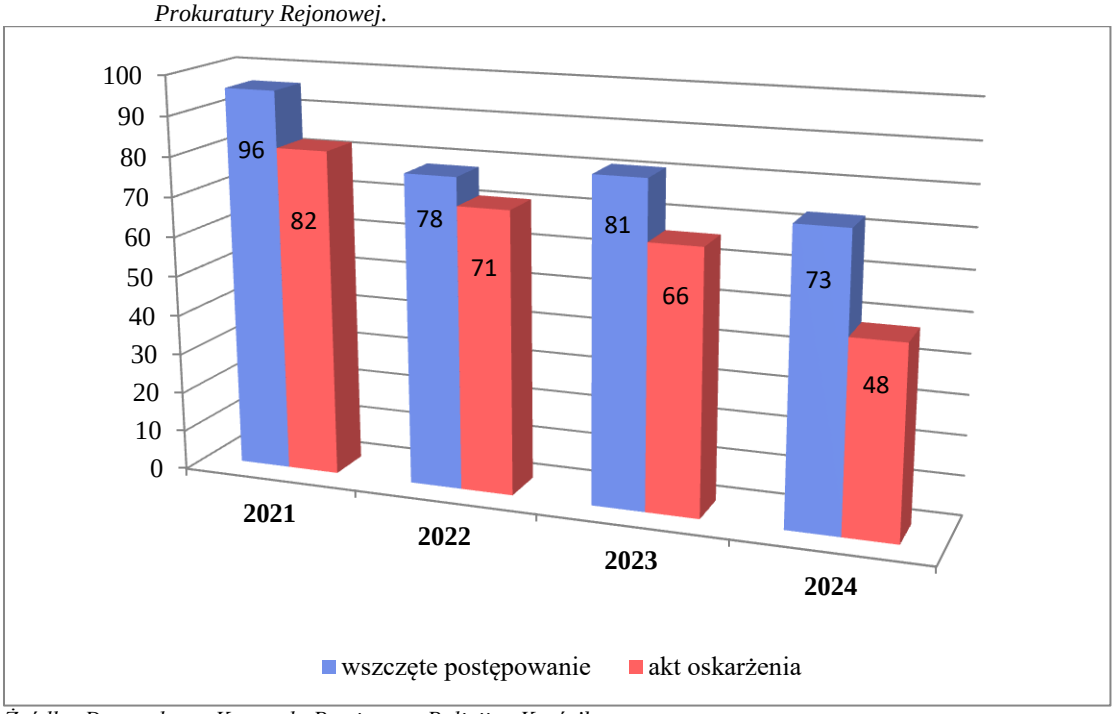

Źródło: Dane własne Komenda Powiatowa Policji w Kraśniku.

Komenda Powiatowa Policji w Kraśniku wszczęła w 2021r. 96 postępowań w sprawie znęcania się nad najbliższymi (art. 207§ KK), natomiast w 2022r. - 78 postępowań, 2023r. - 81, 2024r. – 73. W efekcie podjętych czynności zostało skierowanych do Prokuratury Rejonowej w Kraśniku w 2021r. - 82 wnioski, 2022r. -71, 2023 – 66, 2024 – 48. Skierowane wnioski do Prokuratury zmniejszyły się o ok. 41% z wysoką skutecznością (85%–100% postępowań kończyło się wnioskiem). Spadek postępowań (96→48) pokrywa się z trendem Niebieskich Kart (127→93) i interwencji domowych dot.przemocy (391→363). Spadek może wynikać z mniejszej liczby spełniających znamiona przypadków (uporczywość, zależność), zmian w kwalifikacjach (np. więcej wykroczeń zamiast KK) lub lepszej prewencji (np. dzięki Niebieskim Kartom). Dane te obrazuje Wykres Nr 7.

Tabela Nr 3: Liczba zawiadomień o podejrzeniu przestępstwa z art. 207 KK skierowanych do Prokuratury Rejonowej w Kraśniku w latach 2021-2024.

	2021	2022	2023	2024
Liczba zawiadomień o podejrzeniu przestępstwa	172	164	161	143
Liczba wszczętych postępowań	106	84	88	82
Liczba spraw umorzonych	31	27	29	28
Liczba spraw zakończonych aktem oskarżenia i wnioskiem o wydanie wyroku skazującego	87	74	65	58

Źródło: Dane własne Prokuratury Rejonowej w Kraśniku.

Liczba zawiadomień spadła z 172 do 143 (ok. 17% mniej), a wszczętych postępowań z 106 do 82 (ok. 23% mniej). Liczba umorzeń pozostała stabilna (27–31), co sugeruje konsekwentną selekcję spraw. Akty oskarżenia maleją z 87 do 58 (-33%), co pokazuje też spadek w stosunku do wszczętych spraw. Spadek zawiadomień i postępowań sugeruje malejącą skalę ujawnianych przestępstw lub lepszą prewencję. Stabilne umorzenia (ok. 30%) pokazują selektywność w działaniach Policji.

Tabela Nr 4: Liczba wniosków dotyczących art. 207 kk w stosunku do wydanych wyroków.

	2021	2022	2023	2024
Liczba wydanych wyroków skazujacych	77	57	52	50
Liczba osób skazanych	58	47	47	45

Źródło: Dane własne Sądu Rejonowego w Kraśniku.

Liczba wyroków skazujących zmniejszyła się z 77 do 50, a liczba osób skazanych spadła z 58 do 45, co jest spójne z tendencjami spadkowymi w liczbie postępowań i aktów oskarżenia.

Wykres Nr 8: Liczba zamkniętych procedur "Niebieska Karta" w latach 2021-2024.

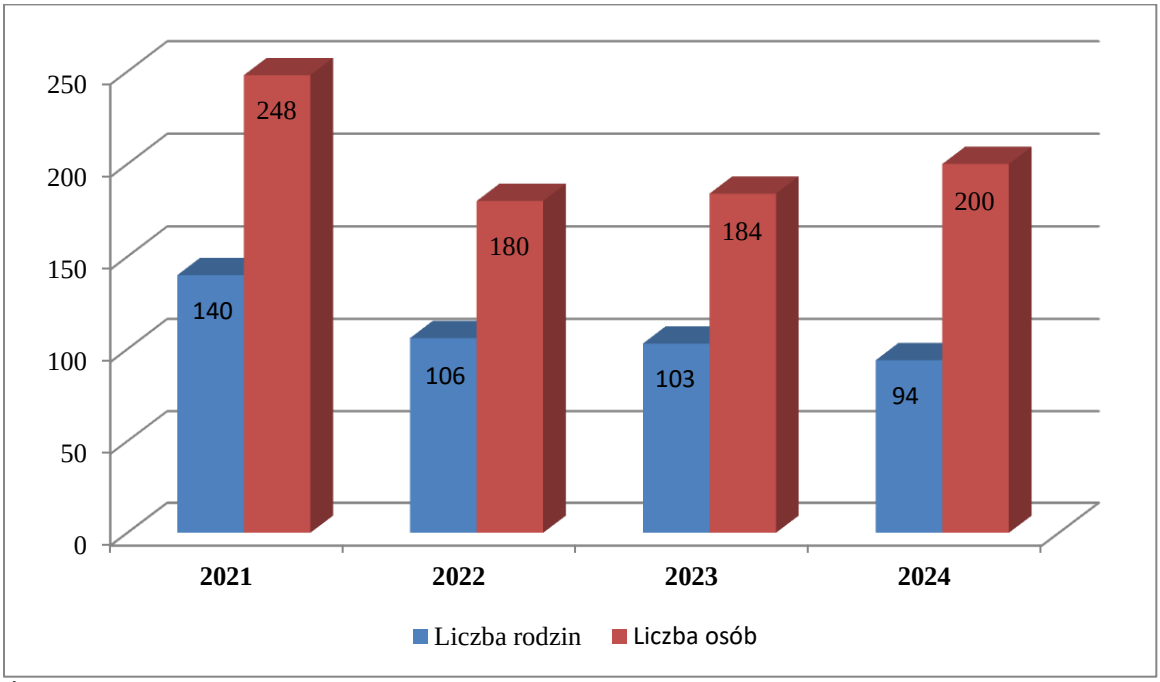

Źródło: Dane własne Zespoły Interdyscyplinarne z terenu Powiatu Kraśnickiego.

Wykres Nr 8 obrazuje, że liczba rodzin objętych zamkniętymi procedurami NK systematycznie malała – z 140 w 2021 roku do 94 w 2024 roku. To oznacza spadek o około 33%. Liczba osób związanych z zamkniętymi NK w 2021 była najwyższa (248), spadła znacznie w 2022r. (180), następnie nieznacznie wzrosła w 2023r. i 2024r. (184 i 200).

Poniżej przedstawiono wykres opisujący ilość zamkniętych procedur "Niebieskich Kart" przez poszczególne Zespoły Interdyscyplinarne w Powiecie Kraśnickim.

Wykres Nr 9: Liczba zamkniętych procedur "Niebieskiej Karty" przez poszczególne Zespoły Interdyscyplinarne w latach 2021-2024.

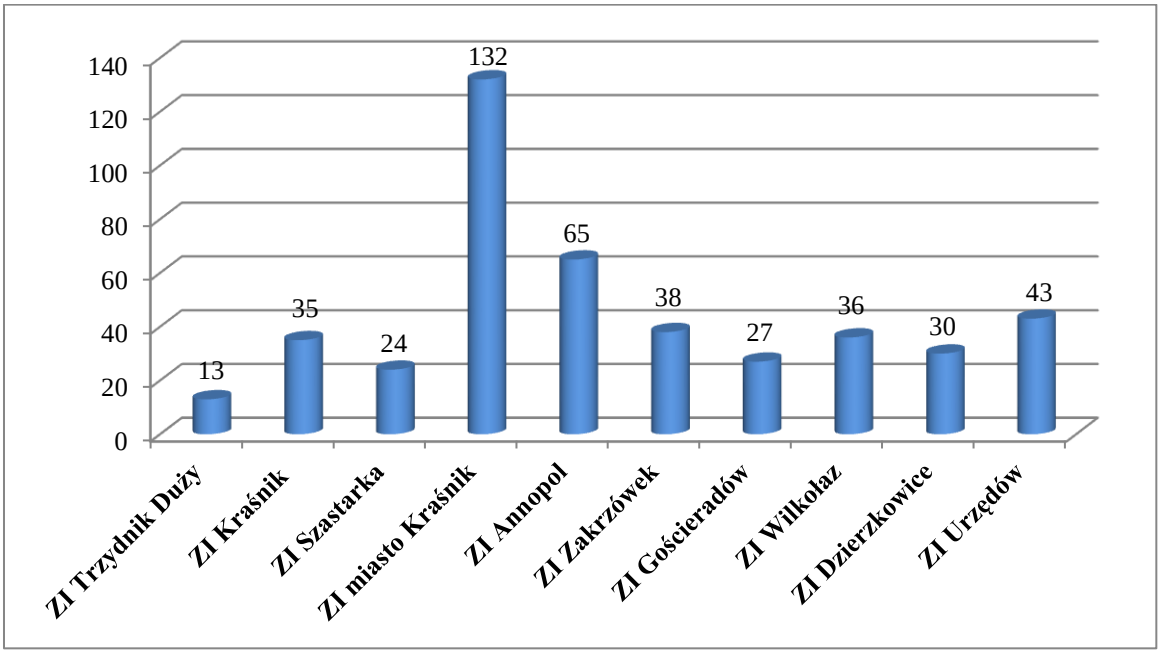

Źródło: Dane własne Zespołów Interdyscyplinarnych z terenu Powiatu Kraśnickiego.

Zadania dotyczące specjalistycznego wsparcia osób doznających przemocy na poziomie Powiatu realizuje Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kraśniku w ramach Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Kraśniku. Ośrodek świadczy bezpłatną pomoc psychologiczną, prawną, rodzinną i socjalną mieszkańcom Powiatu Kraśnickiego pozostającym w trudnej sytuacji życiowej, w związku z kryzysami osobistymi, przemocą domową, długotrwałą lub ciężką chorobą własną lub członka rodziny, bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, zdarzeniami losowymi i sytuacjami kryzysowymi (np. strata bliskich osób), przeżywaniem gwałtownej, niekorzystnej zmiany w życiu (np. utrata pracy).

Ośrodek Interwencji Kryzysowej zapewnia wsparcie:

- psychologa – udzielane formy wsparcia to: poradnictwo; terapia indywidualna dzieci, młodzieży i dorosłych; terapia rodzinna; konsultacje; psychoedukacja i poradnictwo wychowawcze,
- prawnika – udzielane formy wsparcia to: porady, udzielanie informacji, sporządzanie pism procesowych,
- pracownika socjalnego – udzielane formy wsparcia to: porady, konsultacje, udzielanie informacji o prawach i uprawnieniach, przedstawianie ofert wsparcia udzielane przez inne instytucje i organizacje pozarządowe,
- hostelowe w sytuacjach uzasadnionych poprzez zabezpieczenie m.in tymczasowego schronienia osobom doznającym przemocy.

Podstawowymi formami udzielanej pomocy w OIK w latach 2021 - 2024 były porady, konsultacje i terapie. Ośrodek Interwencji Kryzysowej zapewniał poradnictwo informacyjno-prawne, poradnictwo profilaktyczne, konsultacje psychologiczne, terapię psychologiczną (indywidualną, małżeńską i rodzinną). W zależności od intensywności występowania problemu, z którym zgłaszały się osoby zainteresowane, terapie były krótkoterminowe lub długoterminowe.

W 2021 roku w ramach pracy Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Kraśniku, objęto wsparciem 170 osób, w tym 30 osób z przemocy domowej. Wskaźniki dla poszczególnych lat przedstawiają się nastepująco rok 2022 – 201 osób, przy 29 osobach dotknietych przemocą; 2023 – 251 w tym 28, 2024– 214 w tym 18 osoby z obszaru dotkniętego przemocą. W latach 2021-2023 była to tendencja zwyżkowa, a 2024 przyniósł minimalny spadek.

Wykres Nr 10: Ogólna liczba osób objęta specjalistycznym wsparciem z uwzględnieniem osób doznających przemocy.

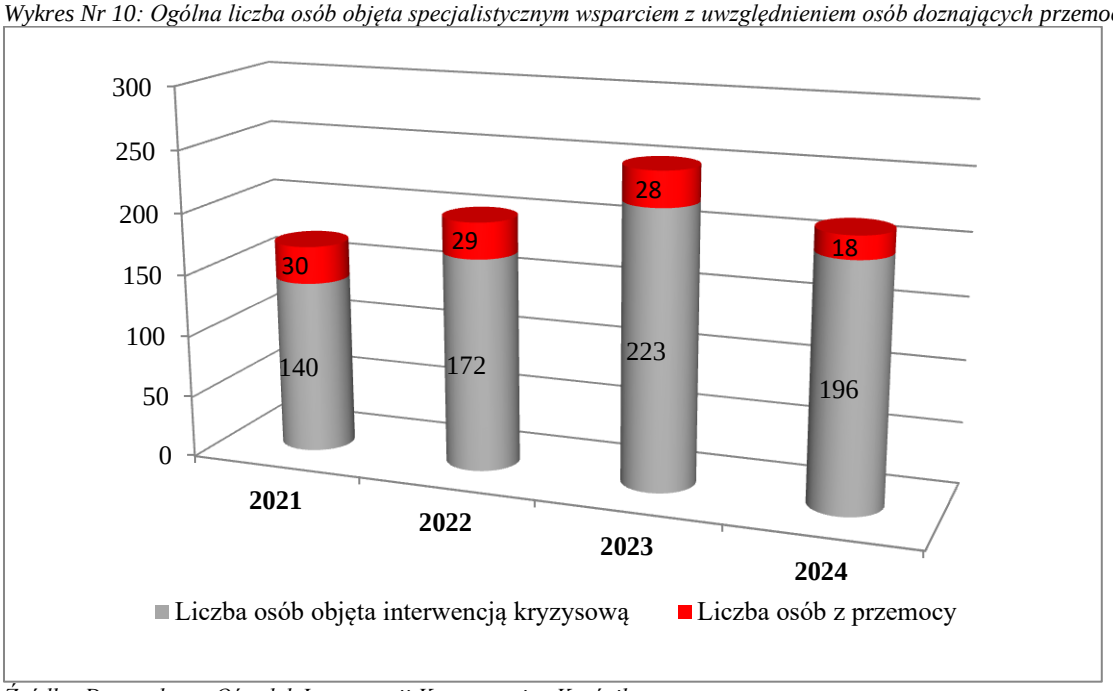

Źródło: Dane własne Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Kraśniku.

Z analizy Wykresu Nr 11 wynika, że w latach 2021 - 2024 około 20 % udzielonego wsparcia w OIK było skierowane wyłącznie do osób doświadczających przemocy, a pozostałe 80% udzielono osobom będącym w innych rodzajach kryzysów.

Wykres Nr 11: Liczba udzielonego wsparcia z uwzględnieniem przemocy.

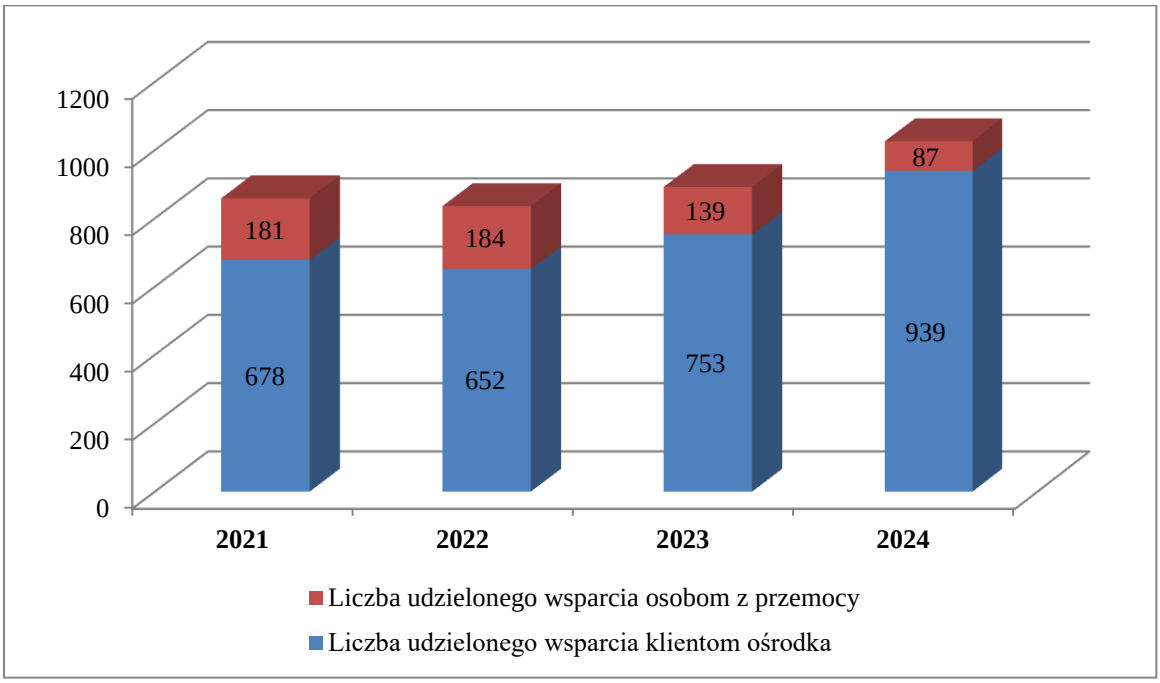

Źródło: Dane własne Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Kraśniku.

Osoby doświadczające przemocy mogą liczyć również na wsparcie oferowane przez ośrodki pomocy społecznej. W ramach swoich możliwości świadczą poradnictwo socjalne,

psychologiczne, prawne i rodzinne. Pracownicy socjalni, po przeprowadzonym wywiadzie z osobą dotkniętą przemocą, opracowują dla niej plan pomocy uwzględniając dostępne wsparcie oferowane lokalnie, a w przypadku zagrożenia życia i zdrowia takiej osoby korzystają z pomocy instytucji zapewniających potrzebne wsparcie, co potwierdza Tabela Nr 5.

Tabela Nr 5: Liczba osób, rodzin którym udzielono specjalistycznego wsparcia oferowanego przez ośrodki pomocy społecznej.

	2021	2022	2023	2024
Liczba dzieci	30	10	21	42
Liczba rodzin	150	110	85	89

Źródło: Dane własne Ośrodki Pomocy Społecznej z terenu Powiatu Kraśnickiego.

Jeśli występuje potrzeba udzielenia schronienia osobom dotkniętym przemocą domową, zapewnia się ją w całodobowej placówce świadczącej pomoc, w tym w szczególności w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla osób doznających przemocy domowej lub w Hostelu w Kraśniku.

Wykres Nr 12: Liczba osób skierowanych do ośrodków wsparcia dla osób doznających przemocy domowej.

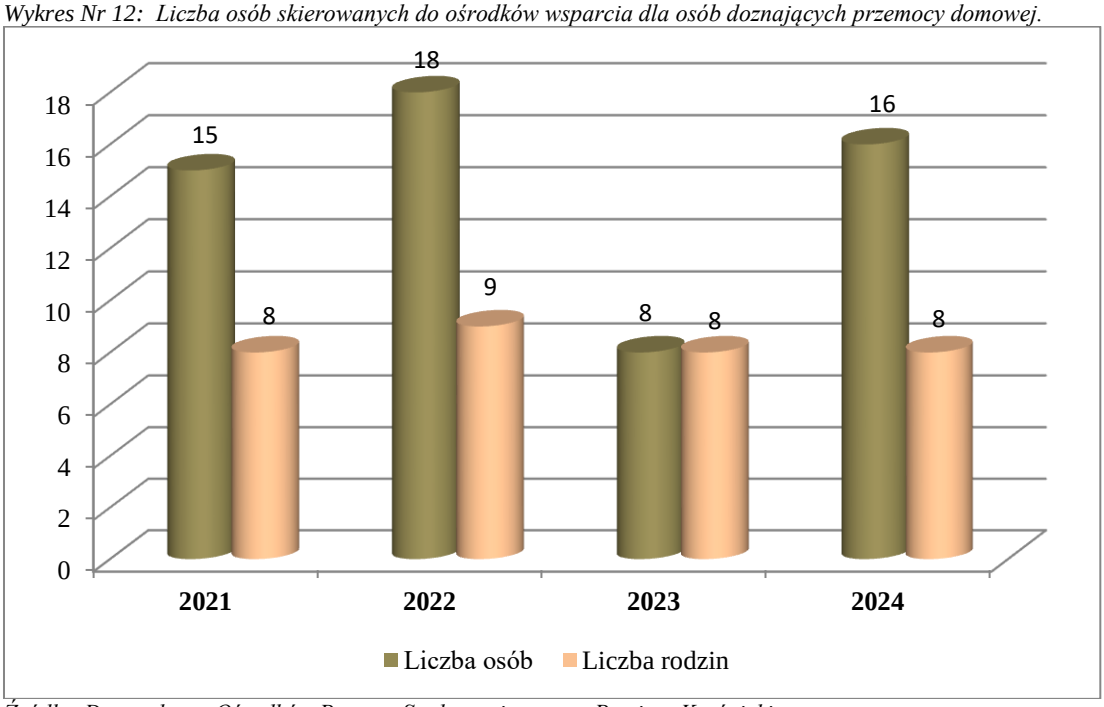

Źródło: Dane własne Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu Powiatu Kraśnickiego.

Z analizy danych uzyskanych z OPS wynika, iż w okresie sprawozdawczym matki z dziećmi doświadczające przemocy umieszczane były zazwyczaj w Domu Samotnej Matki w Poniatowej, Specjalistycznym Ośrodku Wsparcia w Tyszowcach czy Specjalistycznym Ośrodku Wsparcia dla Osób Doznajacych Przemocy Domowej w Lublinie. Z tej formy pomocy w latach 2021-2024 skorzystało 33 rodziny (łącznie 57 osób).

W okresie objętym badaniem, czyli 2021-2024 w Hostelu w Kraśniku umieszczona była matka z córką.

W systemie przeciwdziałania przemocy domowej niezwykle ważne jest - obok działań edukacji społecznej i informacji o miejscach udzielania pomocy oraz ochrony i wsparcia osobom doświadczającym przemocy - prowadzenie oddziaływań w stosunku do osób stosujacych przemoc domową. Jednym ze skuteczniejszych sposobów wpływajacych na zmianę zachowania sprawców przemocy domowej jest ich udział w programach odziaływań korekcyjno-edukacyjnych lub programach psychologiczno-terapeutycznych. Ich opracowanie i realizacja to zadania Powiatu z zakresu administracji rządowej określone w art. 6 ust.4 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kraśniku realizuje od 2011 roku program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc domowa. Program jest przeznaczony dla osób:

- skazanych za czyny związane ze stosowaniem przemocy domowej, odbywających karę pozbawienia wolności w zakładach karnych,
- skazanych za czyny związane ze stosowaniem przemocy, wobec których sąd zawiesił warunkowo wykonanie kary, zobowiązując ich do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym,
- sprawców przemocy, którzy ukończyli podstawowy program terapii uzależnień od alkoholu,
- sprawców przemocy zgłaszających się do uczestnictwa w programie w wyniku innych okoliczności - w szczególności osobistej decyzji podejmowanej w związku z kontaktem z instytucjami zajmującymi się przeciwdziałaniem przemocy.

Standard prowadzenia programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc obejmuje następujące cele:

1) zmianę przekonań odbiorców programu;
2) powstrzymania osoby stosującej przemoc domowa przed dalszym stosowaniem przemocy;
3) rozwijanie umiejętności samokontroli i współżycia, w tym bardziej efektywne radzenia sobie z emocjami, w tym złością lub poczuciem krzywdy w sytuacjach trudnych;
4) zmniejszenie przez uczestników programu skali zachowań opartych na sile i przemocy;

5) wzrost świadomości na temat zjawiska przemocy domowej i konsekwencji jej stosowania;
6) poszerzenie katalogu zachowań osób stosujących przemoc domową o zachowania alternatywne, w stosunku do osób krzywdzonych, w celu budowania relacji interpersonalnych opartych na poszanowaniu domowników i postawy partnerskiej;
7) kształtowanie umiejętności w zakresie wychowania dzieci bez użycia przemocy;
8) uznanie przez osobę stosującą przemoc domową swojej odpowiedzialności za stosowanie przemocy;
9) uzyskanie informacji o możliwościach podejmowania działań terapeutycznych.

Program na terenie Powiatu prowadzony był przez dwie osoby ze względu na wysoki poziom zaprzeczania i manipulacji ze strony uczestników. Miały one przygotowanie do pracy korekcyjno-edukacyjnej wymagane przepisami określonymi w rozporządzeniu.

W okresie 2021 – 2024 roku Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kraśniku zrealizowało 3 edycje programu. Zajęcia w poszczególnej edycji trwały przez okres co najmniej 3 miesięcy. Każda obejmowała minimum 60 godzin zajęć zarówno grupowych jak i indywidualnych.

Tabela Nr 6: Osoby skierowane do udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową w latach 2021-2024.

Liczba osób	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**
zobowiązanych przez sąd do udziału w programie	1	2	2	7
zawiadomionych	81	67	5	43
uczęszczających	13	13	nie odbył się program	14
kończących z zaświadczeniem pozytywnym	8	6	nie odbył się program	8

Źródło: Dane własne PCPR.

Rok 2020, okres pandemii COVID-19 przyczynił się do znacznego spadku osób zobowiązanych przez sąd do udziału w programie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych, z uwagi na malejącą liczbę wyroków.

3.3. Wnioski

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy zjawiska przemocy w Powiecie Kraśnickim w latach 2021 – 2024 wynika, że przemoc domowa nadal występuje. Przedstawione powyżej statystyki wskazują tendencję malejącą w latach 2021 - 2022 nastepnie lekko wzrostową w latach 2023 - 2024.

Istotnie zmniejszyła się liczba diagnozowanej przemocy w rodzinie w roku 2021, który wpisuje się w czas pandemii Covid 19. Z uwagi na sytuację epidemiczną i liczne utrudnienia

związane z dostępnością do instytucji pomocowych osoby doznające przemocy nie poszukiwały wsparcia. Potencjalni klienci w obawie przed zakażeniem wirusem również izolowali się przed kontaktem z innymi ludźmi. Z dużym prawdopodobieństwem miało to wpływ na zmniejszenie występowania skali ujawnionego zjawiska przemocy. Można też przypuszczać, że działania informacyjne w dużym stopniu wpłynęły na stopień uświadomienia społeczeństwa w tym zakresie. Poruszane kwestie zostaną zweryfikowane po przeprowadzeniu diagnozy zjawiska przemocy w przyszłych latach.

Nie mniej należy skupić się na dalszych działaniach obejmujących wieloaspektowość i złożoność problemu przemocy domowej poprzez:

- prowadzienie edukacji i promocji w zakresie problematyki przemocy domowej,
- dostosowanie bazy lokalowej OIK do zmieniających się potrzeb w tym zakresie,
- realizowanie działań w celu rozwoju i współpracy służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy na terenie Powiatu Kraśnickiego,
- rozwijanie różnorodnych formy wsparcia dla osób dotkniętych przemocą,
- utworzenie skoordynowanego systemu oddziaływań wobec sprawców przemocy.

4. Analiza SWOT zjawiska przemocy domowej w Powiecie Kraśnickim

Opracowana diagnoza programu przemocy domowej umożliwiła sporządzenie analizy SWOT, która określiła atuty i mankamenty analizowanego problemu, bariery i utrudnienia w przeciwdziałaniu przemocy. Analiza SWOT wyznaczyła także szanse, które odpowiednio wykorzystane staną się impulsem do rozwoju i osłabią czynniki zewnętrzne negatywne oraz zagrożenia, czyli wszystko to, co stwarza bariery i przeszkody w przeciwdziałaniu przemocy domowej.

Mocne strony	**Słabe strony**
– ustawodawcze wsparcie i jasne ramy prawne dzięki nowym przepisom – doświadczenie, wiedza i kwalifikacje pracowników instytucji działających na rzecz rodziny, w której występuje przemoc – zwiększenie świadomości i wiedza społeczeństwa na temat zjawiska przemocy domowej – zespoły interdyscyplinarne funkcjonujące w każdej gminie – rosnące zaufanie do instytucji pomocowych	– mity i przekonania na temat przemocy domowej – brak pełnej koordynacji działań poszczególnych służb – niedostateczna pomoc specjalistyczna dla osób dotkniętych przemocą w gminach, braki kadrowe, instytucjonalne – ograniczone zasoby finansowe i kadrowe do pełnej realizacji programu – trudności w dotarciu do wszystkich potrzebujących osób i mieszkańców – problemy z wymianą informacji i współpraca międzyinstytucjonalna

– możliwość skorzystania z bezpłatnego poradnictwa psychologicznego, prawnego i socjalnego – realizacja programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc lub/i realizacja programu psychologiczno-terapeutycznego dla osób stosujących przemoc – realizacja działań profilaktycznych (szkolenia, warsztaty realizowane w tym obszarze)	– brak narzędzi i procedur do skutecznego identyfikowania osób szczególnie zagrożonych przemocą domową – wypalenie zawodowe pracowników instytucji pomocowych – brak superwizji dla instytucji pracujących na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej – brak współpracy ze strony osób doznających przemocy domowej, w tym wycofywanie się z prowadzonych działań – brak wiary osób doznających przemocy w skuteczność działań pomocowych – brak specjalistów realizujących program korekcyjno-edukacyjny lub/i terapeutyczno-psychologiczny dla sprawców przemocy – niska aktywność sprawców przemocy w programie korekcyjno-edukacyjnym lub/i psychologiczno-terapeutycznym
Szanse	**Zagrożenia**
– rosnąca świadomość społeczna na temat zjawiska przemocy – możliwość pozyskiwania środków finansowych zewnętrznych na działania z zakresu przeciwdziałania przemocy – wypracowanie wspólnych zasad współpracy instytucjonalnej – wzmożona kontrola realizacji poprzez monitoring i ewaluację	– opór społeczny wobec ujawniania przemocy i zmiany społecznych norm – niedostateczna koordynacja działań na poziomie lokalnym – przewidywane zmiany legislacyjne mogą wymagać szybkiej adaptacji – bariery organizacyjne i kadrowe, m.in. zbyt duża liczba obowiązków pracowników socjalnych – brak grup wsparcia dla osób doświadczajacych przemocy

5. Cele programu

5.1. Cele i zadania programu

Cele i zadania programu będą realizowane w oparciu o cele szczegółowe i działania zaplanowane do realizacji w ramach niniejszego Programu, mających posłużyć poprawie sytuacji rodzin doznających przemocy jak i ochronie rodzin zagrożonych przemocą. Aby efektywnie zapobiegać problemowi przemocy domowej i zwalczać zachowania przemocowe, niezbędne jest stworzenie spójnego i wielopoziomowego sytemu pomocy osobom uwikłanym

w przemoc, systemu opartego o aktywizację i rozwój zasobów lokalnych, zwłaszcza ilości dostępnych form pomocy oraz specjalistów.

Cel główny: zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej oraz zmniejszenie skali tego zjawiska w Powiecie Kraśnickim.

Cele szczegółowe:

1. Profilaktyka i edukacja.
2. Zapewnienie wsparcia osobom doznającym przemocy domowej i świadkom przemocy.
3. Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową.
4. Zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i pomiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług.

Cel główny zostanie osiągnięty poprzez realizację czterech celów szczegółowych.

5.2. Działania

Cel I: Profilaktyka i edukacja	
Działania	**Wskaźniki**
Opracowanie i upowszechnianie materiałów informacyjnych na temat przemocy domowej, form wsparcia oraz instytucji udzielających pomocy osobom doświadczającym przemocy	- liczba opracowanych materiałów informacyjnych podjętych inicjatyw w zakresie upowszechniania wiedzy na temat przemocy
Opracowanie i realizacja zajęć psychoedukacyjnych, programów profilaktycznych promujących wartości rodzinne i wychowanie bez przemocy	- liczba opracowanych zajęć psychoedukacyjnych, programów profilaktycznych; - liczba zrealizowanych zajęć psychoedukacyjnych, programów profilaktycznych; - liczba uczestników programu

Cel II: Zapewnienie wsparcia osobom doznającym przemocy domowej i świadków przemocy.	
Działania	**Wskaźniki**
Udzielanie profesjonalnej pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą i świadkom przemocy	- liczba osób objętych pomocą w formie poradnictwa psychologicznego, prawnego, socjalnego i rodzinnego w danej instytucji - liczba specjalistów zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy - liczba grup wsparcia, - liczba osób korzystających z grup wsparcia
Realizacja procedury Niebieska Karta przez uprawnione podmioty	- liczba wszczętych procedur Niebieska Karta

Zapewnienie schronienia osobom doświadczającym przemocy domowej w całodobowych ośrodkach wsparcia oraz w ośrodkach interwencji kryzysowej	- liczba ośrodków interwencji kryzysowych - liczba osób, którym zapewniono schronienie w Hostelu OIK
Zapewnienie schronienia w rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej dzieciom krzywdzonym w wyniku przemocy domowej	- liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w trybie art. 12 a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej
Opracowanie i realizacja programów terapeutycznych dla osób dotkniętych przemocą domową	- liczba programów terapeutycznych dla osób dotkniętych przemocą domową - liczba osób uczestniczących w programie terapeutycznym. - liczba osób, które ukończyły programy terapeutyczne.

Cel III: Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową.	
Działania	**Wskaźniki**
Opracowanie i realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych i/lub psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową zmierzających do zaprzestania przemocy domowej	- liczba osób uczestniczących w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową - liczba osób uczestniczących w programie psychologiczno-terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową - liczba edycji programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową - liczba edycji programu psychologiczno-terapeutycznego dla osób stosujących przemoc domową - liczba osób, które ukończyły program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową, - liczba osób, które ukończyły program psychologiczno-terapeutyczny dla osób stosujących przemoc domową
Monitorowanie i badanie skuteczności udziału osób stosujących przemoc domową w oddziaływaniach korekcyjno-edukacyjnych i/lub psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową	- liczba osób, stosujących przemoc, które po ukończeniu programu korekcyjno-edukacyjnego powróciły do zachowań polegających na stosowaniu przemocy domowej - liczba osób, stosujących przemoc, które po ukończeniu programu psychologiczno-terapeutycznego powróciły do zachowań polegających na stosowaniu przemocy domowej

Cel IV: Zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i pomiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług.	
Działania	**Wskaźniki**
Podniesienie kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej	- liczba szkoleń/kursów, w których uczestniczyli przedstawiciele instytucji pracującyz osobami stosującymi przemoc - liczba przeszkolonych pracowników z różnych grup zawodowych działających w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej
Wzmacnianie kompetencji zawodowych oraz przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej	- liczba zrealizowanych spotkań superwizyjnych - liczba osób uczestniczących w spotkaniach superwizyjnych - liczba osób poddanych różnym formom poradnictwa i wsparcia psychologicznego

5.3. Adresaci programu

Program skierowany jest do:

1. Ogółu społeczeństwa, w tym osób zagrożonych przemocą domową.
2. Osób dotkniętych przemocą domową.
3. Osób stosujących przemoc domową.
4. Świadków przemocy domowej.
5. Służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej.

5.4. Realizatorzy programu.

Program będzie realizowany przez instytucje i organizacje realizujące działania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej:

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kraśniku,
- Ośrodki Pomocy Społecznej z terenu Powiatu Kraśnickiego,
- Zespoły Interdyscyplinarne ds. przeciwdziałania przemocy domowej,
- Komendę Powiatową Policji w Kraśniku,
- Sąd Rejonowy w Kraśniku,
- Prokuraturę Rejonową w Kraśniku,
- Organizacje pozarządowe.

5.5. Źródła finansowania programu.

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Kraśnickim na lata 2026 - 2030 będzie finansowany z budżetu powiatu w ramach środków przyznanych dla Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kraśniku oraz ze środków otrzymanych z budżetu państwa, z którego pochodzą środki przeznaczone na realizację zadań powiatów z zakresu administracji rządowej, środki z Uni Europejskiej i środki krajowe.

5.6. Monitorowanie i sprawozdawczość.

Monitorowanie realizacji programu będzie odbywać się w oparciu o analizę zbieranych corocznie danych zebranych przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kraśniku od podmiotów zaangażowanych w jego realizację i w formie sprawozdania z realizacji Programu, przedkładane Radzie Powiatu w Kraśniku.

5.7. Zagrożenia programu.

- niewystarczające środki finansowe,
- zmiany w zakresie przepisów prawa,
- niewystarczająca liczba przedstawicieli służb zaangażowanych udziałem w Programie,
- mała liczba osób stosujących przemoc domową zainteresowana udziałem w programach przeciwdziałających przemocy domowej.

6.Wykaz tabel i wykresów.

Tabele:

Tabela Nr 1: Wykaz Zespołów Interdyscyplinarnych w Powiecie Kraśnickim.

Tabela Nr 2: Liczba wszczętej procedury “Niebieska Karta” przezposzczególne Zespoły Interdyscyplinarne w latach 2021-2024.

Tabela Nr 3: Liczba zawiadomień o podejrzeniu przestępstwa z art. 207 kk skierowanych do Prokuratury Rejonowej w Kraśniku w latach 2021-2024.

Tabela Nr 4: Liczba wniosków dotyczących art. 207 kk w stosunku do wydanych wyroków.

Tabela Nr 5: Liczba osób, rodzin którym udzielono specjalistycznego wsparcia oferowanego przez ośrodki pomocy społecznej.

Tabela Nr 6: Osoby skierowane do udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową w latach 2021-2024.

Wykresy:

Wykres Nr 1: Liczba dzieci i rodzin w stosunku do których zdiagnozowano przemoc w latach 2021 – 2024.

Wykres Nr 2: Liczba osób w stosunku do których zdiagnozowano przemoc w poszczególnych gminach w latach 2021-2024r.

Wykres Nr 3: Liczba wszczętej procedury "Niebieska Karta" przez Zespoły Interdyscyplinare z terenu Powiatu Kraśnickiego.

Wykres Nr 4: Liczba wniosków skierowanych do Sądu oraz zawiadomień o podejrzeniu przestępstwa skierowanych do Prokuratury Rejonowej przez Zespoły Interdyscyplinarne z terenu Powiatu Kraśnickiego.

Wykres Nr 5: Liczba założonych przez Policję procedur "Niebieska Karta" w latach 2021-2024.

Wykres Nr 6: Liczba przeprowadzonych interwencji z uwzględnieniem przemocy domowej.

Wykres Nr 7: Liczba wszczętych postępowań z art. § 207 KK z uwzględnieniem aktów oskarżenia skierowanych do Prokuratury Rejonowej.

Wykres Nr 8: Liczba zamkniętych procedur "Niebieska Karta" w latach 2021-2024.

Wykres Nr 9: Liczba zamkniętych procedur "Niebieskiej Karty" przez poszczególne Zespoły Interdyscyplinarne w latach 2021-2024.

Wykres Nr 10: Ogólna liczba osób objętych specjalistycznym wsparciem z uwzględnieniem osób doznającym przemocy.

Wykres Nr 11: Liczba udzielonego wsparcia z uwzględnieniem przemocy.

Wykres Nr 12: Liczba osób skierowanych do ośrodków wsparcia dla osób doznających przemocy domowej.

Załączniki:

1. Załącznik nr 1 "Program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową na lata 2026 – 2030".
2. Załącznik nr 2 "Program psychologiczno-terapeutyczny dla osób stosujących przemoc domową na lata 2026-2030".